

ERIC HOOFD SCHILDERSBEDRIJF

AL UW
SCHILDERWERK
IN VERTROUWDE
HANDEN

Tel. 06-518 864 13

PEUGEOT

KOOT **NEFKENS**
Natuurlijk
Eemnes Huizen

contactlenzen

optometrie

brillen

e e m

o p t i e k

eemoptiek.nl
info@eemoptiek.nl

035 - 621 24 99
laarderweg 44 - eemnes

de Kaasschuur
Sinds 1968

ambachtelijke kazen
www.dekaasschuur.nl

exclusieve wijnen
Laarderweg 45

heerlijke noten
3755 AL Eemnes

HISTORISCHE KRING EEMNES

Kwartaalblad

Jaargang 41

2 - 2019

De Groentespecialzaak van
Eemnes en omstreken!

Lekker Gezond, Laarderweg 24B
3755 AN Eemnes, TE: 035 5386257

Topkwaliteit Groente & Fruit
Verse Salades
Verse Maaltijden
Verse Soepen
Vers gesneden Groentemixen
Verse Sappen
Fruit Kisten
Superfood
Tarwegras-sap

van der Waaij
makelaars & rentmeesters

Wakkerendijk 178A - 3755 DH EEMNES - 035-5394470
info@waaijmakelaars.nl - www.waaijmakelaars.nl

Aanbod

Verkoop

Aankoop

Taxaties

Buitenstate

welkoop
Eemnes www.welkoop.nl

AUTO CENTRUM EEMNES

Goed is niet Goed genoeg...

info@autocentrumemnes.nl

www.autocentrumemnes.nl

Bramenberg 6
3755 BX Eemnes

(035) 539 5174 | 06 559 737 39

(035) 539 5169

HISTORISCHE KRING EEMNES

DOEL VAN DE VERENIGING IS:

Bevordering van de kennis van- en de
belangstelling voor de geschiedenis in
algemene zin en de geschiedenis van Eemnes,
met aansluitend gebied, in het bijzonder.

jaargang 41, nr. 2

juni 2019

verschijnt viermaal per jaar

ISSN (digitaal) 2666-6200

ISSN (druk) 1384-0657

BESTUUR

Voorzitter:

Mw. N.E. Lemckert, Zilverschoon 11
3755 TH Eemnes, 035-5311913

Secretaris:

J.A. de Bruijn, Wakkerendijk 1,
3755 DA Eemnes, 035-5310038

Penningmeester:

Mw. E.C.M. Seure-van 't Klooster,
Raadhuislaan 49, 3755 HB Eemnes,
035-5310129
HKE-ING Bank NL71INGB0002080362
HKE-Rabobank NL31RABO0315911425

Leden:

J.J. Groeneveld, 035-5381609
H.A. van Hees, 035-5389849
D.E.C. Scherpenzeel, 06-11522750
W. van IJken, 035-5389367

LEDENADMINISTRATIE

D.E.C. Scherpenzeel, Zilverschoon 35
3755 TH Eemnes,
ledenadministratie@historischekringemnes.nl

INTERNET HKE-ACTUEEL

www.historischekringemnes.nl
info@historischekringemnes.nl

KWARTAALBLAD

Redactieadres:

Kerkstraat 15, 3755 CK Eemnes
035-5389849, info@kleinwee.demon.nl

Redactie:

Henk van Hees, Ruud Ham

Opmaak:

Peter Bosman en Hans van Gelder

Druk:

Drukkerij J. Bout & Zn., Huizen

LIDMAATSCHAP

€ 14,- p.j., incl. kwartaalblad, voor leden in
Eemnes, Baarn, Laren NH, Blaricum en Hui-
zen NH. Leden buiten dit gebied betalen
€ 26,- p.j. i.v.m. verzendkosten.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Losse nummers: € 4,- (porto € 3,- bij 1 exempl.)
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.

WERKGROEPEN

Bebouwingsgeschiedenis:

R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:

D.E.C. Scherpenzeel, 06-11522750

Documentatie:

J.J. Groeneveld, 035-5381609

Voorwerpen:

H.H.M. van Roy, 035-5312531

Bibliografie:

R.T. van der Schaaf, 035-5386094

Foto's:

R.J. Ham, 035-5311424

Genealogie:

H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:

H.A. van Hees, 035-5389849

Streekdrachten:

Mw. J.M.C. Eggenkamp, 035-5387265

Tentoonstellingen:

J.B. Nouwens, 035-5389239

Website:

R.J. Ham, 035-5311424

© 2019 Historische Kring Eemnes. Alle rechten voorbehouden. Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. De uitgever heeft er naar gestreefd de rechten van illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen nog bepaalde rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich te wenden tot de uitgever: info@historischekringemnes.nl. Logo van HKE: © 2009 Joop Smids, Eemnes, met alleenrecht van gebruik voor HKE.

1979-2019 HKE 40 jaar

Jaargang 41

65

De Historische Kring Eemnes is een door de Belastingdienst erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), waardoor belastingvrije schenkingen aan de vereniging kunnen worden gedaan.

FOTO OMSLAG:

De Eemnesser kapper Hendrik van Hees in 1915 gefotografeerd tijdens zijn mobilisatieperiode.

Inhoud

Tentoonstelling Oudheidkamer/Inleveren kopij volgend nummer	67
Van de voorzitter	68
Bertie van Wijk-Blom Erelid (<i>Henk van Hees</i>)	69
HKE-leden schrijven over 40 jaar Eemnes 1979-2019	
Corrie Warmenhoven	70
Eline Lemstra	72
Femnesser Gymnastiek Vereniging (EGV) 50 jaar (<i>Jan Delfgau</i>)	74
Fijtje Heek presenteert film over bakkerij Heek (<i>Henk van Hees</i>)	85
Geertruida Petronella Zweers-Makker 100 jaar (<i>Henk van Hees</i>)	88
Eemnes en de eerste Wereldoorlog (<i>Henk van Hees</i>)	91
Mobilisatie 1914-1918 (<i>Harry van der Voort</i>)	92
Dienstplicht (<i>Harry van der Voort</i>)	95
Bertus Groen en de mobilisatie 1914-1918 (<i>Harry van der Voort</i>)	97
Hendrik van Hees en de mobilisatie 1914-1918 (<i>Henk van Hees</i>)	99
Oostenrijkse kinderen in Eemnes[2] (<i>Henk van Hees</i>)	103
Vrijwilliger in beeld: Peter van Hofslot (<i>Peter Springer</i>)	115
Kleermakers in Eemnes door de eeuwen heen (<i>Henk van Hees</i>)	117
Kleermakerij op Wakkerendijk 244-246 (<i>Henk van Hees</i>)	120
Kleermakerij op Wakkerendijk 242 (<i>Michel Majoor</i>)	122
Kleermakerij op Wakkerendijk 228 (<i>Henk van Hees</i>)	124
Jubilaria: Eemnesser vlag	126
Voor alle 40-jarigen	127
Adverteerders en Sponsors	128

Tentoonstelling in de Oudheidkamer

40 jaar HKE

oudheidkamer EEMNES

Raadhuislaan 2a

Telefoon 035-5382375

Geopend: zaterdag van 14-16 uur

Inleveren kopij

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor

15 augustus 2019

e-mail naar: info@kleinwee.demon.nl

Bij het aanleveren van te veel kopij zullen de artikelen op volgorde van aanlevering geselecteerd worden voor publicatie. Artikelen die aansluiten bij

Auteurs die in dit tijdschrift publiceren geven daarmee onvoorwaardelijk toestemming tot het in digitale vorm opnemen in openbare databases.

Van de voorzitter

We zijn blij verrast met uw reacties op de oproep voor foto's en verhalen over Eemnes n.a.v. het 40-jarig bestaan van de HKE. De verhalen waren stuk voor stuk de moeite waard en zullen dan ook allemaal in de komende nummers gepubliceerd worden. De foto's worden eerst nog voorgelegd aan de jury, die de moeilijke opdracht heeft om uit de vele mooie foto's de meest treffende te vinden. Ook de auteurs van het boek in wording over de namen in Eemnes maken dankbaar gebruik van een aantal van uw inzendingen.

Verder levert de Eerste Wereldoorlog nog steeds nieuwe verhalen op. Dankzij onze speurders zijn dat er veel meer geworden dan dat wij hadden verwacht.

De serie over de bakkers hebben we op de avond van de Algemene Ledenvergadering op de mooiste denkbare manier af kunnen sluiten met een film over bakkerij Heek; met een levendige toelichting door Fijtje Heek bijna een soort reünie van oud medewerkers en klanten. U leest er meer over, net als over de benoeming van Bertie van Wijk-Blom tot erelid van de HKE.

Na de serie over de bakkers, duiken we nu in de geschiedenis van een ander ambacht in Eemnes: de kleermakers. Vanaf dit nummer kunt u er een aantal verhalen over verwachten.

Dit jaar zijn wij niet de enige vereniging die een jubileum te vieren heeft. Jan Delfgou stond aan de basis van de Eemnesser Gymnastiek Vereniging (EGV) en weet dus als geen ander hier over te vertellen in een jubileumartikel n.a.v. het 50-jarig bestaan.

Ondertussen worden de voorbereidingen getroffen voor de volgende tentoonstelling, die we in september willen openen. Let voor verdere informatie op de Rotonde. Deze keer valt Open Monumentendag tegelijk met de Feestweek in Eemnes. Hoe een en ander gecombineerd wordt, valt straks ook te lezen in de Rotonde.

Ik wens u veel leesplezier, een mooie zomer en wellicht tot ziens in de Oudheidkamer.

Uw voorzitter, Liesbeth Lemckert

Bertie van Wijk-Blom

HENK VAN HEES

Erelid van de Historische Kring Eemnes

Bijna niemand heeft het waarschijnlijk gemerkt maar op 1 januari jl. is Bertie van Wijk-Blom na 40 jaar gestopt met de ledenadministratie voor de Historische Kring Eemnes. Bertie houdt van administreren en puzzelen en was daarom 40 jaar lang de ideale ledenadministrateur voor de HKE!

Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur van de HKE besloten om haar te benoemen tot erelid. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 4 april jl. vroeg voorzitter Liesbeth Lemckert aan Bertie om in het kader van 40 jaar HKE herinneringen op te halen. Toen Bertie eenmaal voor de goed gevulde zaal stond, kon Liesbeth haar in het zonnetje zetten als het nieuwe erelid van de HKE. Ze kreeg daarbij een certificaat en een prachtig boeket bloemen.

Bertie is actief lid van de HKE geweest vanaf de oprichting in 1979. Ze deed niet alleen de ledenadministratie. Haar eerste belangstelling lag bij de genealogie. Ze is dan ook al 40 jaar enthousiast lid van de Genealogische Werkgroep Eemnes. Daarnaast is ze ook bestuurslid geweest en heeft ze 40 jaar lang de distributie van het kwartaalblad verzorgd. Dat was altijd een heel circus. Ze deed het vanuit haar eigen huis, dat dan enkele dagen op zijn kop stond. Zo lang hij leefde, heeft haar man Jan tot 2016 daarbij trouw geholpen.

Het is op z'n plaats om te stellen dat Bertie zich 40 jaar lang met hart en ziel heeft ingezet voor de HKE. Ze heeft het dan ook dubbel en dwars verdiend om een plekje te krijgen in de eregalerij van de HKE, naast de eerder benoemde ereleden Jan Out en Jenny de Roos-Post.

Bertie van Wijk-Blom heeft een certificaat en bloemen ontvangen van de HKE-voorzitter Liesbeth Lemckert na haar benoeming tot erelid van de HKE op 4 april jl. Foto: Dick Scherpenzeel.

HKE-leden schrijven over 40 jaar Eemnes 1979-2019

Een verhaal over Eemnes

Er werd gevraagd naar het leven in Eemnes over de afgelopen 40 jaar.

Maar voor deze gelegenheid vind ik het leuk om te schrijven over hoe Jan en ik 45 jaar geleden in Eemnes kwamen te wonen. Wij woonden op dat moment in Greven, West-Duitsland, vlakbij Münster.

Jan Warmenhoven was in beroepsdienst bij Defensie en hij was gelegerd in Handorf, een plaats dichtbij Münster in West-Duitsland. De Koude Oorlog was in 1973 nog in volle hevigheid aan de gang en Jan hoorde bij de Geleide Wapens. Hij vond het er verschrikkelijk en hoopte elke dag dat hij overgeplaatst kon worden naar Nederland, waar hij zijn beroep als brandweerman vliegtuigbrandbestrijding weer kon gaan uitoefenen. En ja hoor in februari 1973 hoorde hij dat hij overgeplaatst kon worden naar de vliegbasis Soesterberg. Maar niet vóór er woonruimte was in de buurt van Soesterberg. Na een 3-kamerflat op de Dalweg in Soest bekeken te hebben, véél te klein voor een gezinnetje van 4 personen, gingen we op 19 april 1973 kijken naar een huis in Eemnes op het adres Patrijzenhof 185. Van Eemnes hadden we ooit wel eens gehoord en het zou dus in de buurt van Soesterberg moeten liggen. We zochten de landkaart op en vonden Eemnes Binnen en Eemnes Buiten. Ik weet nu nog niet wat Binnen en Buiten is. De afrit van de A1 geen punt. Ja hoor, hier is Eemnes, en ergens moet die Patrijzenhof zijn. Wakkerendijk, landelijk zeg, en zo mooi die boerderijen. We reden vrolijk over de Meentweg Eemnes weer uit.

Nee, we hadden toch ergens af moeten slaan. Terug, de Laarderweg in. En gelukkig wist een voorbijganger te vertellen dat rechts een nieuwe buurt was, en misschien daar de Patrijzenhof? Toen we die gevonden hadden, zagen we alleen een bouwkeet en nummers die niet veel verder gingen dan 35. Nog steeds geen 185. Maar de aannemer in de bouwkeet wist ons te vertellen dat er van dat nummer misschien al 3 muren stonden. Wij waren perplex; hoe kon het ministerie van Defensie ons nu laten kijken naar een huis dat niet bestond? Maar we mochten wél een huis bekijken dat bijna af was. Wat heerlijk, zo'n mooi groot huis. Het moest alleen nog tot 6 november duren eer het opgeleverd werd.

Wij bleven dus tot die tijd in Greven wonen, kochten alvast wat nieuwe meubels enz. Over winkels en de verbindingen naar elders dachten we helemaal niet. We gingen nog wel een keertje kijken in september toen alle muren stonden. En

we zagen op de Wakkerendijk de Agneskleuterschool; daar zou ons dochttertje Co-restha naar toe kunnen; ze zou net vóór die tijd 4 worden.

Op 6 november kwam de verhuiswagen en werd er begonnen met inpakken. Wij moesten om 15.00 uur de sleutel halen op het gemeentehuis (het was een gemeentewoning) en vóór die tijd moesten we eerst naar het postkantoor om de huur te storten. Dat had nogal wat voeten in de aarde, omdat we onderweg opgehouden waren en om 14.55 bij het postkantoor arriveerden, waar Bep de Bruijn nét de kas gesloten had, omdat ie om 15.00 uur dicht ging. We hebben moeten bidden en smeken om te kunnen betalen; we hadden géén idee of we anders die sleutel kregen. Uiteindelijk is het gelukt; hij deed de kas weer open. We hadden ook géén idee waar we anders heen moesten.

En wat kregen we een prachtig huis en wat was en is Eemnes een mooi dorp.

De volgende morgen ging ik boodschappen doen. Ik vroeg aan de eerste de beste die ik tegen kwam: "Waar zijn hier de winkels?" De winkels? We hebben hier een Vivo en een groenteman en een bakker". Daar was ik wel tevreden mee, in het begin.

Jan is helaas 5 jaar geleden overleden. Hij had het hier geweldig naar zijn zin; kon af en toe nog wel verhuizen, omdat hij overgeplaatst werd, maar wilde het niet. Ik woonde dus op 6 november jl. 45 jaar in Eemnes en ik ben niet van plan om hier vandaan te gaan, ik vind het hier fantastisch wonen.

Groeten van Corrie Warmenhoven

Foto van de Fazantenhof en de Patrijzenhof, kort nadat de woningen waren opgeleverd. Circa 1972.

Anekdote 40 jaar in Eemnes

In de zomer van 1978 kwamen wij, Wolter en Eline Lemstra, als jonge broekies en pas getrouwd, in Eemnes wonen. In de Klaproos, in een Philips-woning, nadat manlief, net afgestudeerd, bij Philips in Hilversum een baan had gekregen.

En zo gebeurde het dat ik tegen lunchtijd naar de VIVO ging op het Torenzicht. Ik bleek de enige klant te zijn in de winkel, hetgeen mij verbaasde. Het duurde dan ook niet lang of Johan Eek kwam vragen of ik nog iets nodig had, want ze waren eigenlijk gesloten. Gesloten? Wat bleek; de winkel was dicht tussen de middag, maar ik had nog net naar binnen kunnen glippen en was op mijn gemak aan het rondkijken. Johan veronderstelde dat ik uit de stad kwam, omdat ik niet wist van de winkelsluiting. Ik voelde me op de een of andere manier betrappt als niet-

De woning van de familie Lemstra op Wakkerendijk 94A (Foto Eline Lemstra).

kenner van Eemnes; een beginneling. Later heb ik er smakelijk om gelachen; ik ben toen meteen lid geworden van de Historische Kring Eemnes.

Het duurde niet lang of wij hadden onze draai helemaal gevonden in Eemnes. Na twee keer verhuizen, wonen wij nu al meer dan 25 jaar in een gerestaureerde boerderij aan de Wakkerendijk. In de loop der tijd is het gezin uitgebreid met twee fijne dochters en de nodige huisdieren. Ook in het verenigingsleven vonden wij onze weg. Wij hopen nog lang ons mooie monument te mogen onderhouden en van Eemnes te genieten.

Eline Lemstra

Je verhaal voor de 40-jarige HKE!

Heb je de verhalen van Corrie Warmenhoven en Eline Lemstra met plezier gelezen? Dan nodigen wij je uit om ook jouw herinneringen aan het Eemnes van de afgelopen 40 jaar op te schrijven!

Wij, de bestuursleden van de HKE zijn zeer geïnteresseerd in:

JOUW VERHAAL OVER JE LEVEN VAN DE AFGELOPEN 40 JAAR IN EEMNES.

Graag ontvangen we je inzending op info@historischekringeemnes.nl.

De kans is groot dat je tekst wordt gepubliceerd in één van de kwartaalbladen van de HKE, die in 2019 verschijnen.

Eemnesser Gymnastiek Vereniging (EGV) 50 jaar

JAN DELFGOU

(met medewerking van Arnold Raven)

Van Mariaschool naar het Huis van Eemnes

Na te zijn opgericht op 17 september 1968, bestond de Eemnesser Gymnastiek Vereniging in 2018 vijftig jaar. Deze welvarende vereniging stond dusdanig aan de basis van de uitbouw van de sportieve en recreatieve ontwikkeling binnen de gemeente, dat de Historische Kring Eemnes alsnog aandacht aan dat jubileum besloot te schenken.

DE OPRICHTING

Ik (Jan Delfgou) ben met mijn gezin in februari 1968 in Eemnes komen wonen, in de Rutgers van Rozenburglaan, met als naaste buur de toenmalige RK lagere school de Mariaschool (de voormalige jongensschool). Het hoofd van die school was toen de heer Bisschop. In 1967 had in die school een verbouwing plaats gevonden, waarbij de aan de school aangebouwde gymnastiekzaal ook werd gerenoveerd. Het vernieuwde gebouw werd in september 1968 officieel geopend. Later zou die ook vernieuwde gymnastiekzaal voor de sport en recreatie in Eemnes van grote betekenis blijken te zijn. In april, toen wij nauwelijks twee maanden in Eemnes woonden, en dus echt aan heel veel zaken moesten wennen, kregen wij onverwacht bezoek van een ons toen nog onbekende heer, Klaas van Dam (later raadslid en wethouder). Hij bleek bij ons in de buurt te wonen, in de Raadhuislaan, en was dus in feite ook een nieuwkomer. Waarom hij juist bij ons langs kwam, hebben wij nooit begrepen, maar hij vertelde dat die gymnastiekzaal naast ons gerenoveerd was en dat het nu wellicht een goed moment was een gymnastiekvereniging op te richten en of wij daar aan wilden meewerken. Zonder te weten waar we aan begonnen hebben Anneke mijn echtgenote en ik dat verzoek toen positief ingewilligd.

Volledig onbekend met de gymnastiekwereld heb ik toen het bureau van het Koninklijk Nederlands Gymnastiek Verbond in Utrecht benaderd met het verzoek om medewerking. Zij raadden mij aan om contact op te nemen met de heer Ba-

Foto uit 1999, gemaakt tijdens de kampioenschappen van Rayon Eemland, georganiseerd door de EGV. Wie kent namen? Graag doorgeven aan:

info@historischekringeemnes.nl

Foto uit 2000 van twee turnsters van de EGV. Wie kent de namen van de meisjes op deze foto 1? Graag doorgeven aan:

info@historischekringeemnes.nl

Twee turnsters van de EGV. Foto van voor 2013. Wie kent de namen? Graag doorgeven aan:

info@historischekringeemnes.nl

rend Blom, die de vice-voorzitter was van de grote Hilversumse Gymnastiek Vereniging (HGV), een, wat later bleek, bekende persoonlijkheid binnen de gymnastiekwereld. Hij was ook voorzitter van de Stichtse Turnkring, waar de nog op te richten vereniging bestuurlijk bij zou worden ingedeeld. Het eerste wat ons te doen stond, was onze plannen bekend te maken en een oprichtingsbijeenkomst te beleggen. Die organiseerden we op 17 september 1968 in het toenmalige Hervormd Centrum, waar we verrast werden door een grote opkomst. Alles verliep vlot en aan het einde van de avond was er een Eemnesser Gymnastiek Vereniging (EGV) met 150 leden. En hoe groot de behoefte was, bleek wel uit het grote aantal ouders dat vooral hun kinderen als lid opgaf. Mij werd door de aanwezigen gevraagd de eerste voorzitter te willen zijn; Ineke de Bruijn werd de eerste secretaris en Arnold Raven werd de eerste penningmeester. Verder kwam mijn echtgenote Anneke in het bestuur om de nodige hand en spandiensten te verrichten.

Via Barend Blom kwam de EGV in contact met een lid van de HGV Henk Appeldoorn die leiding aan de verschillende groepen jongens ging geven; in het begin eerst nog geassisteerd door Hanneke Elders en Tonny van 't Klooster en door mevrouw Bergman voor de meisjes. Later werd de leiding collegiaal uitgebreid met de dames Jean Godefroy en Marijke Maarschalkerweerd, die ook van de HGV kwamen.

De nieuwe vereniging ging van start met zes groepen:

- op maandagavond voor meisjes van 14 tot 19 jaar en dames boven de 20;
- op maandagmiddag voor de kleuters
- op zaterdagochtend voor jongens van 7 tot 12 jaar en nog twee groepen meisjes.

Voor zover kon worden achterhaald, kreeg de leiding een vergoeding van f.5,- per lesuur.

De te betalen contributie werd aan huis opgehaald door de broers Hilhorst en toen bleek dat vooral de grote gezinnen, waarvan natuurlijk alle kinderen lid wilden worden, dat niet konden trekken, is de voorzitter daar langs gegaan om een gunstige regeling te treffen. Later ontving de vereniging van de gemeente een (eerste?) subsidie die bestemd was voor de jeugd.

Logo, dat in de beginjaren op de turnpakjes werd genaaid.

Zomerkamp voor de jongens en meisjes van de EGV in Beekbergen in 1972.

De vereniging groeide gestaag en het ledental was na het eerste lustrum, in 1973, verdubbeld van 150 tot ruim 300 en na een wat voorzichtige start werd geleidelijk aan steeds meer aandacht besteed aan alle mogelijke onderdelen van de turnsport. Nog steeds onder de gewaardeerde leiding van de dames Jean Godefroy en Marijke Maarschalkerweerd en de heer Henk Appeldoorn werd les gegeven aan jongens en meisjes, waren er speciale uren ingedeeld voor ritmische gymnastiek en waren er naast het turnen ook al meisjes-keurgroepen die zich tijdens de lessen ontwikkelden voor wedstrijden. En hoewel nieuwe leden natuurlijk van harte welkom waren, kon dat in verband met de beperkte tijd en ruimte niet blijven voortduren. Druk bezochte lessen moesten al worden opgesplitst maar daarmee werd het ontstane probleem van de zaalruimte steeds nijpender, vooral ook omdat er naast de EGV meer gebruikers waren. Ook het aantal scholen dat voor gymmen van de zaal gebruik maakte, breidde zich uit en de behoefte aan een tweede gym-

zaal nam steeds meer toe. En dat dat dan een volwaardige zaal voor ook andere zaalsporten zou moeten worden, was ook al lang bekend.

Om onder andere dat probleem op te lossen was toen al in 1970 binnen de EGV het plan geboren om met andere verenigingen te gaan samenwerken. Toen al bleek namelijk dat er op veel fronten grote behoefte was aan meer accommodatie en middelen maar dat het aan daadkracht ontbrak om daarvoor tot een oplossing te komen. Er is toen een poging gewaagd om tot verbetering te komen door daar waar mogelijk was krachten te bundelen. Dat leidde in 1970 tot de oprichting van de Stuurgroep Sport Cultuur en Recreatie Eemnes. In feite is dit een verhaal apart dat buiten het kader van dit artikel valt. Dit initiatief heeft er wel toe bijgedragen dat in 1978 een sociaal cultureel centrum met een zogenaamd vergroot gymnastieklokaal werd gerealiseerd. De naam van dit complex werd De Hilt.

Inmiddels was ik als voorzitter al opgevolgd door Noor Dikstaal en na haar hebben ook de heren Theo Fischer, André de Ruiter en Rob Harsevoort de vereniging geleid.

Zomerkamp voor de jongens en meisjes van de EGV in Beekbergen in 1972.

Om meer inzicht te krijgen in die periode van vijftig EGV-jaren, hebben wij een aantal mensen benaderd met het verzoek om EGV-herinneringen op te halen.

1. Eén van de eersten was Wil van de Kuinder. Wil is al op haar zevende jaar begonnen met turnen, in Amsterdam, bij de vereniging Oranje Nassau. Zij werd al vrij snel voor een keurgroep geselecteerd, zoals dat toen genoemd werd en ze heeft in Nederland veel wedstrijden geturnd. Als hoogtepunten in haar turncarrière noemt ze dat ze één keer tweede van het land is geworden en één keer landelijk eerste in de ringen. Toen ze trouwde met Piet van de Kuinder en in Eemnes kwam wonen, werd ze bij de oprichting lid van de EGV en ze is dat gebleven tot 1988.

Wil heeft les gehad van Jean Godefroy, van Thea en Cor Stijvers en van Marijke Maarschalkerweerd, terwijl ook Henk Appeldoorn wel eens inviel als haar trainer. Vermeldenswaard is zeker dat een groep van "oud"-EGV'ers uit die eerste jaren lange tijd contact met elkaar heeft gehouden. Ook bij anderen die wij spraken was dat contact een goede herinnering. Het begon met een koffieclub na de gymlessen en daarna met kegelavonden. Deze club van rond de twintig personen is zeker twintig jaar lang in groepsverband weekenden met elkaar uit geweest. Ze verbleven dan in groepsaccommodaties van Groningen tot in de Ardennen en hadden zelfs een eigen clublied. Dat deze weekenden gestopt zijn, heeft beslist met de leeftijd te maken. Maar ze gaan zeker nog twee keer per jaar uit eten en hebben ook een Nieuwjaarsreceptie. Binnen deze groep kwamen de namen voor van de families Godefroy, Stijvers, Maarschalkerweerd, Mulder, Van de Kuinder, Appeldoorn, Rigter, Van de Boom, Fischer en Van Beek.

2. De door Wil van de Kuinder al genoemde Cor Stijvers en Thea de Groot zijn in het seizoen 1982-1983 gestart met het leiden van het wedstrijdturnen bij de Eemnesser Gymnastiek Vereniging. Met een aantal turnsters uit Hilversum groeide de groep al snel uit door aanvulling van Eemnesser talent. De groep werd gesponsord door restaurant Het Oude Raadhuis. De resultaten lieten niet lang op zich wachten. Jaarlijks wist een aantal turnsters zich te plaatsen voor de Nederlandse kampioenschappen. Van de Eemnesser turnsters lieten Tamara Mol, Jojanneke Blok, Mariska Maassen en Hennie Vennema wel van zich spreken. Een hoogtepunt was de uitwisseling met de turnvereniging uit Kiel (Duitsland). In 1988 is de EGV naar Duitsland geweest. De turnsters verbleven daar in gastgezinnen. Ouders en overige supporters sliepen op een camping. Er werd samen getraind en een wedstrijd geturnd. In 1990 was de return. In een overvolle Hilt was het 2 dagen feest! Er werd een wedstrijd geturnd en samen met de Wiker Sportvereniging is een demonstratie gegeven. Er werd in diverse dorpen in het Gooi en omgeving ook opgetreden

Demonstratie van kleuters van de EGV bij de opening van De Hilt in 1978.

op jaarmarkten, bij dorpsfeesten, voetbaltoernooien en op Koninginnedag. In 1991 is men gestopt met deze trainingen. De Mariaschool werd gesloopt. De uren in De Hilt waren niet toereikend om het niveau te handhaven. De meeste turnsters zijn toen nog wel doorgegaan bij andere verenigingen in de nabije omgeving. Na Cor Stijvers en Thea de Groot heeft ook Pauline Koopmans nog een aantal jaren les gegeven aan de selectie.

3. We kregen ook EGV-herinneringen van Mira Scheffer, een geboren Eemnesser (1974) en inmiddels al heel veel jaren aan de EGV verbonden. Zij vindt het nog steeds een bloeiende vereniging waar met heel veel plezier kinderen turnen wordt geleerd en volwassenen diverse leuke lessen krijgen aangeboden, om fit te blijven.

Ongeveer veertig jaar geleden, ze moet een jaar of vijf geweest zijn, werd ze lid om bij de EGV te gaan gymmen, want toen heette het nog gewoon gymnastiek. Zij herinnert zich nog goed de lessen, die in de gymzaal van de Mariaschool werden gegeven. Toen er een trainersduo naar Eemnes kwam, werd er een talententest gehouden voor het oprichten van een keurgroep waarvoor Mira toen is geselecteerd. In die tijd is het niveau van de vereniging behoorlijk in de lift gegaan en op nationaal niveau telde die kleine vereniging echt mee. Zelf heeft zij in die jaren

Foto genomen in 2000 tijdens het Invitatietoernooi van HGV in Hilversum. Dit zijn Jessica Horst, Eline Horst en Jitske Spijker. Maar wie is wie? Graag doorgeven aan: info@historischekringeemnes.nl.

Prijzuitreiking bij de EGV voor 2013. Wie herkent personen op deze foto? Graag doorgeven aan info@historischekringeemnes.nl.

Foto uit 2000. Wie kent de namen van de turnsters op deze foto? Graag doorgeven aan: info@historischekringeemnes.nl.

met heel veel plezier aan regionale turnwedstrijden meegedaan. Naarmate zij ouder werd, is zij gaan assisteren bij diverse lessen en uiteindelijk, vanaf haar zeventiende in 1991, is ze zelf les gaan geven.

Na een aantal jaren werd door de bond (Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie) de eis gesteld dat alle trainers in bezit moesten zijn van een geldige licentie en toen heeft zij de opleiding gedaan tot verenigingsleidster gymnastiek.

In de voorbije jaren heeft zij met heel veel plezier aan alle leeftijdscategorieën turnlessen gegeven zowel aan jongens als aan meisjes.

Eemnes valt onder de provincie Utrecht waardoor de EGV door de KNGU was ingedeeld in de regio Midden-Nederland en in het rayon Eemland. Twee jaar geleden, met ingang van het seizoen 2017-2018, heeft de E.G.V. op eigen verzoek de overstap gemaakt naar het Rayon Het Gooi en de regio Noord-Holland. Voor Eemnes sluit dit beter aan in verband met de schoolvakanties. Bijkomend voordeel van deze overstap was dat er voor recreatieturnsters meer (wedstrijd)activiteiten werden aangeboden wat het overgrote deel van de jeugdleden ontzettend leuk vindt.

Groepsfoto met o.a. Jean Codefroy en Henk Appeldoorn (naast elkaar, midden achter). De foto is gemaakt in 1981.

UNIEK!

Internationale Turn-Show

door

de turnselektie van E.G.V. Eemnes en Turnverein W.S.V. uit Kiel (Dld)

**Op zaterdag 19 november a.s.
van 11.00 tot 12.00 uur,
in de sportzaal van De Hilt.
Deze show mag u niet missen!**

Na de show maken de selecties zich op voor
een onderlinge wedstrijd in de turnhal in Papendal,
van 16.00 tot 19.00 uur.
Ook hier bent u van harte welkom.
Vertrek vanaf De Hilt om 15.00 uur naar Papendal.
Toegang Gratis.

Affiche van de uitwisseling van de EGV uit Eemnes en de Turnverein W.S.V. uit Kiel in Duitsland. Deze uitwisseling was in 1990.

4. Bestuurslid Corrie Warmenhoven vertelt wat over de historie en de ontwikkeling van het GALM-programma. De GALM staat voor Groninger Actief Leven Model. Het betreft een programma met sport en spel voor senioren, dat in 2005 door de gemeente Eemnes werd geïntroduceerd. Men vond het een goed idee om ouderen actief te laten zijn, om zodoende aandoeningen te voorkomen en stabiliteit te behouden. Het was niet zo maar een beetje gym; de lessen werden en worden gegeven door speciaal daarvoor opgeleide docenten. In 2005 is men begonnen met het aanschrijven van mensen in de leeftijdscategorie van 55 tot 65 jaar. Sindsdien is de leeftijd van de deelnemers flink omhoog gegaan. We hebben nu niet veel 55-jarigen meer, maar juist ook 80-jarigen en zelfs een 90-jarige. De eerste GALM-ers, waaronder Corrie zelf, begonnen met een speciale GALM- fitheidstest in De Hilt. Corrie bevestigt dat het haar wat fitheid betreft bijzonder heeft geholpen.

Na een proefperiode van een jaar zijn de groepen overgenomen door de EGV. Er zijn nu vier groepen, opgesplitst naar tijdstip, leeftijd en vitaliteit. Als sociale activiteit wordt na afloop samen koffie gedronken.

5. De huidige voorzitter Sophie van Tilburg-van Hedel krijgt het laatste woord: Eind vorig jaar is een nieuwe club ouders enthousiast gestart als EGV-bestuur. Ik vind de EGV een prachtige vereniging waarbij zowel ouderen als kinderen en jongeren een mooie plek kunnen vinden om hun sport te beoefenen. Naar de toekomst toe willen wij dit graag bestendigen en waar mogelijk en nodig verder uitbouwen.

Voor alle activiteiten heeft de EGV gediplomeerde trainers en trainsters nodig. Het bestuur is heel blij met en trots op alle trainers en trainsters. Voor de toekomst zijn wij wel op zoek naar nieuwe mensen die het leuk zouden vinden om hun team te komen versterken.

We zullen in 2020 het "clubhuis" De Hilt gaan verlaten om te verhuizen naar Het Huis van Eemnes. We kijken er naar uit om daar nog vele jaren met heel veel plezier als EGV te mogen klaar staan voor zoveel mogelijk senioren, kinderen en jongeren.

Met dank aan ieder die aan dit verhaal een bijdrage heeft geleverd, wensen wij de Eemnesser Gymnastiek Vereniging een goede toekomst!

Fijtje Heek presenteert film over bakkerij Heek

HENK VAN HEES

Na de Algemene Ledenvergadering van de HKE op 4 april jl. volgde een unieke filmvertoning, waar veel mensen speciaal voor naar De Hilt waren gekomen. In het kwartaalblad heeft bijna twee jaar lang een vervolgserie gestaan over de Eemnesser bakkers door de eeuwen heen. In het kader van deze serie was ik in contact gekomen met Fijtje Heek, de dochter van Arie Heek, de laatste bakker op Wakkerendijk 3 in Eemnes. Bij die gelegenheid vertelde Fijtje me dat er enige tijd voor de sluiting van de bakkerij op 12 september 1977 een amateurfilmpje was gemaakt van het reilen en zeilen van de bakkerij. Op mijn verzoek bleek ze bereid te zijn om dit filmpje voor één keer te vertonen aan belangstellenden.

Dat was een goede beslissing! Alle aanwezigen waren onder de indruk van het filmpje. Allereerst was het een feest der herkenning maar er waren ook mooie opnamen, die lieten zien hoe het hele bakproces verliep. Opvallend waren de ambachtelijkheid en de rust waarmee Arie Heek en zijn medewerkers hun werk uitvoerden. Met haar commentaar liet Fijtje de presentatie verlevendigen.

Fijtje Heek geeft uitleg bij de film over de bakkerij van haar ouders op Wakkerendijk 3. Deze foto is gemaakt tijdens de Jaarvergadering van de HKE op 4 april jl. (Foto Dick Scherpenzeel).

Na afloop werd uitgebreid ingegaan op de mogelijkheid om te reageren:

Henk van Hamersveld bracht zijn oudere zus Co ter sprake. Vele jaren werkte Co bijna dag en nacht als vaste medewerker bij Arie Heek. Zelfs op Pakjesavond kon ze niet op tijd thuis zijn. Henk: "Wij zaten de hele avond maar op Co te wachten. Om 22.00 uur kwam ze pas thuis en toen konden we eindelijk met onze Pakjesavond beginnen".

Bas Groenendijk, de huidige bewoner van Wakkerendijk 3, kocht het pand indertijd van de familie Heek. Hij nodigde Fijtje uit om eens te komen kijken want veel van de oude bakkerij is nog aanwezig. Niet eens zo lang gelden heeft hij een serie bakkersblikken, die op zolder stonden, verkocht.

Wiebe van IJken is de zoon van bakker Gijs van IJken. Zijn vader had een bakkerij in Laren. Wiebe werd getroffen door de film. Er is helemaal niets overgebleven van de bakkerij van zijn vader, niet eens een foto. Die bakkerij leek veel op de bakkerij van Heek in de film. Met deze film is er voor hem toch nog iets bewaard gebleven van de bakkerij van zijn vader.

Frank de Bruijn was de buurjongen van bakker Arie Heek. Vele jaren heeft hij geholpen bij bakker Heek, ook met uitventen. Met Fijtje deed hij dan samen de Meentweg. Heel gezellig.

Wil Fokken werd als 14-jarige jongen in 1949 voor anderhalf jaar bakkersknecht bij Arie Heek. Hij vertelde smakelijk hoe hij maar een klein mannetje was, dat op zo'n grote transportfiets de wijk in moest om te gaan venten. Dat is dan ook verschillende keren mis gegaan: Wil is wel eens met fiets en al de sloot langs de Laarderweg in gereden. Ook was hij zijn fiets een keer kwijt; die was toen vanzelf de sloot in gereden.

Dicky Groenewoud-Dop vertelde hoe ze nog steeds nageniet van die verrukkelijke Parijse soezen van bakker Heek. Eens heeft ze de doos met soezen laten vallen. Het was één kledderzooi geworden maar thuis heeft ze al smullend haar vingers er bij afgelikt!

Wil Vos-Post herinnerde zich de aantrekkelijke etalages, waarvoor ze zo vaak heeft gestaan. Haar ouders waren de laatste klanten van bakker Heek aan het eind van de Meentweg.

Het was een bijzondere avond. Velen genoten van de manier waarop Fijtje vertel-

Liesbeth Lemckert, voorzitter van de HKE bedankt Fijtje Heek voor haar presentatie over bakkerij Heek met een bos bloemen. Foto: Dick Scherpenzeel.

de over het bedrijf van haar ouders en over de manier waarop ze zelf meehielp. Er waren ook nog al wat aanwezigen, die Fijtje jaren niet hadden gezien omdat ze al lange tijd niet meer in Eemnes woont. Voor hen was het een feest der herkenning!

Namens de Historische Kring Eemnes wil ik Fijtje nogmaals bedanken omdat ze bereid was om deze film aan ons te laten zien. Het was per slot van rekening een privé-document!

Ik kreeg na afloop heel veel reacties van mensen, die blij waren met deze mooie herinneringen aan een goede Eemnesser bakker.

Geertruida Petronella Zweers-Makker 100 jaar geworden maar inmiddels overleden

HENK VAN HEES

Er zijn maar weinig Eemnessers, die de magische leeftijd van 100 jaar behalen. En als dat gebeurt, besteden we daar aandacht aan in ons blad. We plaatsen ze daarmee in de eregalerij van Eemnesser 100-jarigen. We kunnen daar nu een nieuwe naam aan toevoegen: Geertruida Petronella Zweers-Makker, die op 18 maart jl. 100 jaar is geworden. Helaas is ze op 27 april jl. overleden. We geven in dit artikel een overzicht van haar lange leven.

Geert (ook wel Greet genoemd) werd op 18 maart 1919 geboren op de boerderij Meentweg 85 in Eemnes. Ze was de 9^e van de 10 kinderen van Jan Makker (1865-1943) en Mijntje Elders (1879-1953). Ze kwam niks tekort thuis; ze had het goed in haar jeugd. Ze vertelde wel eens dat er met Sinterklaas altijd cadeaus waren voor het gezin Makker en als ze dan de volgende dag op school kwam, hoorde ze van menig kind dat Sinterklaas bij hen niet op bezoek was geweest. Ze moest al snel meehelpen met koeien melken op de boerderij maar omdat ze bloedarmoede had, was ze snel moe en kon ze het werk niet lang volhouden.

Na haar schooljaren ging ze o.a. werken bij de melkboer Jan Puijk (1885-1944) in Blaricum. Hij was getrouwd met Hentje Willemsen (1878-1944) uit Eemnes. Ze heeft het bij hen heel fijn gehad.

In oktober 1944 kwamen er evacués in huis bij de familie Makker. Dat waren

Geert (Greet) Zweers-Makker, gefotografeerd op 18 maart 2019, toen ze haar 100e verjaardag vierde.

Het gezin Makker van Meentweg 85, gefotografeerd circa 1940. V.l.n.r. staande de kinderen Jaap, Co, Mie, Elbert, Griet, Menks, Sien en Geert. Zittend moeder Mijntje Elders (1879-1953) en vader Jan Makker (1865-1943).

Dora Holland en haar kinderen uit Huissen bij Arnhem. Ze bleven tot de zomer van 1945 bij de familie Makker. De contacten met tante Dora in Huissen, zoals ze genoemd werd, bleven ook na de oorlog bestaan.

In 1947 ging Geert samen met haar zuster Marie (getrouwd met Gijs Bokkers) op bezoek bij tante Dora. Ze bezochten daar o.a. het **Landjuweel**, een presentatie van gilden en schutterijen uit heel Gelderland. Op dit Landjuweel ontmoette ze Jan Zweers uit Huissen. Ze waren vanaf het eerste moment smoorverliefd op elkaar! Wanneer het kon, fietste Jan Zweers van Huissen naar Eemnes.

Op 25 november 1948 trouwden Geert Makker en Jan Zweers in Huissen. Geert verhuisde toen van Eemnes naar Huissen en dat was voor haar een enorme overgang. Huissen zat nog midden in de Wederopbouw en ze moest echt wel wennen aan de Huissenaren met hun directheid en vooral aan hun dialect. Jan Zweers was kantinebaas in de kantine van de veiling te Huissen. Vanaf haar trouwdag ging Geert daar ook helpen. Dat was – met name in de zomer – keihard werken.

Op 24 september 1955 werd Geert moeder van een zoon, die Jan genoemd werd. Het is haar enige kind gebleven. In 1974 stopten zij en haar man met het werk in de kantine. Jan ging daarna weegschalen en keukenmachines repareren en verkopen. Dat werd een ander leven voor Geert.

Jan is op 21 december 1991 overleden aan de gevolgen van een aanrijding en een herseninfarct.

Geert pakte de draad weer dapper op. Ze maakte zelfs reizen zoals naar het eiland Sint-Maarten, waar haar zoon Jan met zijn gezin een tijdlang woonde. In 2013 verhuisde ze naar een aanleunwoning in Huissen. Heel langzaam werd haar gezondheid minder. In januari van dit jaar lag ze enige tijd in het ziekenhuis. Voor revalidatie ging ze daarna naar De Linge-hof in Bemmelen. Daar heeft ze op 18 maart van dit jaar haar 100^e verjaardag nog gevierd o.a. met een bezoek van de burgemeester. Ze had haar mijlpaal bereikt! Daarna werd het snel minder en op 27 april jl. is ze in Bemmelen overleden. Volgens haar eigen woorden was het mooi geweest!

Dit levensverhaal is tot stand gekomen met medewerking van haar zoon Jan Zweers.

Foto uit 1922 van de boerderij Meentweg 85, waar Geertruida Petronella Zweers-Makker op 18 maart 1919 geboren is. (Foto SHBO te Arnhem)

Eemnes en de Eerste Wereldoorlog [3]

HENK VAN HEES

Vorig jaar was er in onze Oudheidkamer een tentoonstelling te zien over Eemnes en de Eerste Wereldoorlog. Er is voor deze tentoonstelling veel onderzoek gedaan door leden van de HKE. De resultaten hiervan zullen gepubliceerd worden in een serie artikelen onder de titel "Eemnes en de Eerste Wereldoorlog". De onderdelen "Spaanse Griep in Eemnes" en "Het neerstorten van een luchtschip op Bakkerij Heek" zullen niet aan bod komen omdat daarover al eerder is gepubliceerd. Dit derde deel gaat over de Mobilisatie 1914-1918 en er komt ook aan de orde wat dat voor mensen in Eemnes betekende. Na een algemene uitleg over de Mobilisatie 1914-1918 volgt een artikeltje over de dienstplicht in Nederland. Daarna wordt van Bertus Groen (1890-1980) en van Hendrik van Hees (1881-1947) beschreven hoe het hen verging in die mobilisatietijd.

Mobilisatie 1914-1918

HARRY VAN DER VOORT

Mobilisatie is letterlijk het in staat van paraatheid brengen van het leger.

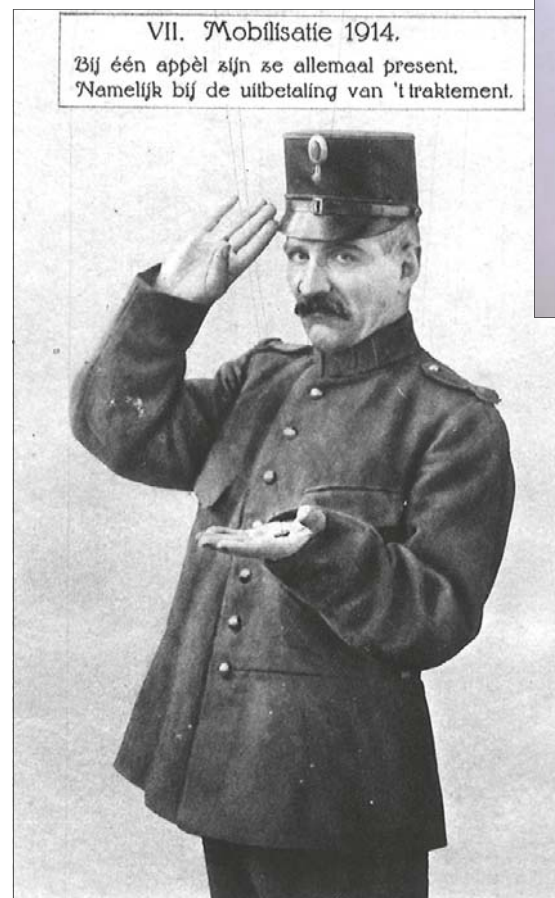
De Nederlandse regering had de ontwikkelingen in de zomer van 1914 met argusogen gevolgd. Hoewel Nederland een strikt neutrale positie had ingenomen, waren er aanwijzingen dat de Duitse strijdkrachten toch door Nederland zouden trekken, mocht het tot een oorlog komen. Op 31 juli van dat jaar nam men het zekere voor het onzekere: De Nederlandse regering kondigde met ingang van 1 augustus 1914 een algehele mobilisatie af voor de militie en de landweer. Duizenden jonge mannen kregen een oproep om met de eerste de beste gelegenheid af te reizen om zich te melden bij de kazernes. Men diende zich te melden bij de kazerne van het legeronderdeel waar men de dienstdadigheid had vervuld of nog vervulde. Op 13 augustus 1914 volgde de mobilisatie voor de landstorm.

De legerleiding had de mobilisatie goed voorbereid, dit in tegenstelling tot de lo-

Ansicht XVII uit de serie Mobilisatie 1914 van Jos Nuss en Chr. van Abcoude. Jos Nuss woonde vanaf 1937 in Eemnes.

kale overheid. In korte tijd waren 200.000 mannen op reis gegaan naar hun kazernes. De rijksoverheid had in de zomer van 1914 al het rollend materieel van de spoorwegen aangewezen om te vorderen in geval van mobilisatie, maar plaatselijk kwamen gemeenten aan alle kanten voertuigen te kort om de militairen naar de kazernes te brengen. Vanuit de kazernes trokken de

Het Mobilisatiekruis, dat alle mannen ontvingen, die tijdens de Eerste Wereldoorlog gemobiliseerd waren. Opschrift: "Augustus 1914 November 1918". Dit is het Mobilisatiekruis van Bertus Groen (1890-1980).

Ansicht VII uit de serie Mobilisatie 1914 van Jos Nuss en Chr. van Abcoude. Jos Nuss woonde vanaf 1937 in Eemnes.

Ansicht XII uit de serie Mobilisatie 1914 van Jos Nuss en Chr. van Abcoude. Jos Nuss woonde vanaf 1937 in Eemnes.

manschappen naar de grenzen en belangrijke (militaire) objecten. Ook de Hollandse Waterlinie werd in staat van paraatheid gebracht.

Binnen enkele maanden was het leger op volle sterkte: 400.000 mannen waren onder de wapenen geroepen. Het Nederlandse leger bleef ook na de wapenstilstand van 11 november 1918 op volle oorlogssterkte. Pas op 1 oktober 1919 werd het leger gedemobiliseerd.

Dienstplicht.

HARRY VAN DER VOORT

In 1811 werd in Nederland de dienstplicht (conscriptie) ingevoerd. Vóór de Franse tijd bestond het leger uit geronselde huurlingen en uit legereenheden, die in het buitenland ingehuurd waren. In 1814 werd bepaald dat op iedere 100 inwoners één militielid moest worden aangewezen. Het leger, toen nog de Nationale Militie genaamd, bestond uit ingelote dienstplichtigen en vrijwilligers. Voor de loting werd elke man die twintig jaar werd ingeschreven in een lotingsregister in zijn woonplaats. Jaarlijks bepaalde het ministerie van Oorlog het aantal dienstplichtigen dat voor de werkelijke dienst opgeroepen diende te worden en elke gemeente kreeg naar rato van het aantal ingeschreven lotelingen een te leveren aantal dienstplichtigen op. Afgekeurd werden de mannen, die kleiner dan 1,55 m waren, of een lichamelijk of een geestelijk gebrek hadden.

Werd een man ingeloot, dan kon deze proberen een reden voor vrijstelling aan te voeren. Dat kon zijn: 1) kostwinnerschap, 2) het feit dat één of meerdere broers al in dienst waren geweest (van een gezin met een even aantal zonen moest de helft in dienst, van een oneven aantal het kleinere deel), of 3) dat hij bijvoorbeeld theologie studeerde. Als er geen reden tot vrijstelling was, dan kon je iemand anders zoeken, die voor jou in dienst ging. Dit kon een remplaçant zijn (iemand die zich dat jaar niet hoefde aan te melden) of een nummervervisselaar (iemand die dat jaar was uitgeloot). Het inzetten van een plaatsvervanger was een kostbare gelegenheid, maar toch werd er veelvuldig gebruik van gemaakt. Omdat dit vervangingssysteem een grote invloed had op het aantal vrijwilligers — men verdiende meer door zich te laten inkopen als vervanger, dan zich aan te melden als vrijwilliger —, werd het remplaçantenstelsel in 1898 afgeschaft en vervangen door de persoonlijke dienstplicht. Het lotingssysteem werd in 1938 afgeschaft.

Het Nederlandse leger werd na de opheffing van de schutterijen in 1907 gereorganiseerd en opgesplitst in drie onderdelen:

1. De nationale militie ofwel het leger van dienstplichtigen met een dienstduur van zes jaar.
2. De landweer ofwel het leger van de voormalige dienstplichtigen, een reserveleger, met een dienstduur van 5 jaar.
3. De landstorm ofwel het leger van mannen, die de Landweer hadden verlaten en de mannen die om welke reden dan ook niet in dienst waren geweest, met een dienstduur totdat men de leeftijd van 40 jaar had bereikt.

In 1922 werden bij wijziging van de wet op de dienstplicht de landweer en de landstorm opgeheven.

Aanvankelijk was de dienstplichtige leeftijd 20 jaar maar in de loop der tijd werd dit teruggebracht naar 18, waarbij de dienstplichtigen met het bereiken van 17 jaar opgeroepen werden. Tegelijkertijd werd de leeftijd waarop de dienstplicht eindigde, verschoven van 40 jaar naar 45 jaar. In 1997 werd de dienstplicht opgeschort. De dienstplichtigen krijgen nog wel een oproep maar hoeven niet op te komen. Vanaf 1 januari 2018 zijn ook meisjes dienstplichtig.

Ansicht II uit de serie Mobilisatie 1914 van Jos Nuss en Chr. Van Abcoude. Jos Nuss woonde vanaf 1937 in Eemnes

Bartholomeus (Bertus) Groen en de mobilisatie 1914-1918

HARRY VAN DER VOORT

Bertus Groen werd op 18 mei 1910 ingeloot voor de militaire dienst. Hij was geboren in 1890 en behoorde tot de lichte van 1910 uit de gemeente Eemnes en had nummer 4 getrokken.

Hij werd ingedeeld bij het 5e Regiment Infanterie dat was gelegerd te Amersfoort. Hij keerde op 30 september 1910 met groot verlof terug naar Eemnes.

Van 11 juni 1911 tot 25 augustus 1911 was hij op herhalingsoefening en had daarmee zijn dienstplicht vervuld. Dat hebben we dan gehad, moet Bertus Groen gedacht hebben, niet wetende welke donkere wolken zich boven Europa samenvakten.

Bij de algehele mobilisatie op 1 augustus 1914 werd ook Bertus Groen opgeroepen. Hij reisde af naar Amersfoort om zich te melden bij de kazerne van het 5e Regiment Infanterie. Bertus Groen werd ingedeeld bij het 2e Bataljon, 3e Compagnie van het 5e Regiment Infanterie, als onderdeel van de 4e divisie veldleger. Hij vertrok met zijn legeronderdeel naar Chaam om daar mede de grens met België te bewaken; in het bijzonder de grensovergang bij Chaamdijk. Spannend werd het allemaal niet. Nederland bleef buiten de krijgsverrichtingen. Voor Bertus Groen werd 13 augustus 1916 een heugelijke dag. Die dag werd hij bevorderd tot onderofficier met de rang van korporaal.

Bertus Groen (1890-1980), zoon van Gijs Groen en Grietje Raven. Foto gemaakt 1914-1915 op de Chaamdijk.

Geheel rechts Bertus Groen als korporaal. Foto 1916-1917.

Op 1 augustus 1917 werd Bertus Groen uit het leger ontslagen en overgeplaatst als korporaal naar het 19e Bataljon 1e Compagnie Landweerinferanterie in het Landweerdistrict II. Voor Bertus was dit waarschijnlijk een hele opluchting omdat dit bataljon in de provincie Utrecht was gelegerd. Op 20 december 1917 mocht hij met gewoon verlof naar huis. Voor Bertus Groen was de dienstdienst bijna voorbij. Op 27 mei 1918 moest hij zich nog wel weer melden bij de kazerne, maar een paar dagen later op 1 juni kon hij weer met verlof naar huis keren. Pas op 1 oktober 1919 bij de algehele demobilisatie werd hem groot verlof verleend.

Bertus werd nog eenmaal overgeplaatst, en wel naar het 4e Regiment Landweerinferanterie, 4e Depot Bataljon. In 1923 kwam definitief een einde aan zijn militaire carrière toen Bertus Groen bij K. B. van 3 april 1923 (Staatsblad no. 119) vrijstelling werd verleend van opkomen in werkelijke dienst, omdat hij eerder dat jaar wethouder van Eemnes was geworden.

Als herinnering aan de mobilisatie werd op 1 augustus 1924 ook aan Bertus Groen het Mobilisatiekruis 1914-1918 uitgereikt.

Hendrik van Hees en de mobilisatie 1914-1918

HENK VAN HEES

Mijn grootvader Hendrik van Hees is geboren in 1881 en daarom werd hij voor zijn militaire dienst ingedeeld bij de lichte 1901. Hij werd als soldaat ingeschreven bij het onderdeel Vestingartillerie. Hij heeft zijn militaire dienstdienst doorgebracht op forten rond de stad Utrecht, zoals Fort Blauwkapel en Fort De Gagel.

Na de dienstdienst ging hij verder in de leer voor kleermaker en samen met zijn broers bekwaamde hij zich ook in het kappersvak. Hij trouwde op 12 november 1909 met mijn grootmoeder Jans Sukel. Hij was toen al werkzaam als kapper en kleermaker op Klassenburg op het adres Wakkerendijk 144. Er moest hard gewerkt worden want elk jaar werd er een zoon geboren.

Op 28 april 1914 kocht mijn grootvader voor 1500 gulden het pand Wakkerendijk 114 van de familie Teus van Klooster. Hij zette daar zijn kleermakerij en kap-

Hendrik van Hees (1881-1947). Hij was van de lichte 1901. Deze foto is rond die tijd gemaakt.

Kapper Hendrik van Hees uit Eemnes werkte als kapper in de Harmelerwaard, waar hij gemobiliseerd was. V.l.n.r. een Belgische vluchteling, die kapper van beroep was; Teus Cijzel (1881-1960), aannemer uit Hilversum, gemobiliseerd militair; in de kappersstoel: boer Bastiaan Blok (1862-1926) in wiens huis geknipt werd en waar gemobiliseerden waren ondergebracht; kapper Hendrik van Hees (1881-1947), gemobiliseerd militair en een onbekende militair. Foto ca. 1915.

perszaak voort. Inmiddels waren er vier zonen geboren waarvan er twee jong waren overleden. Mijn grootmoeder was zwanger van haar vijfde kind. Donkere oorlogswolken pakten zich samen boven Europa!

Op 1 augustus 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit. In Nederland werd een algehele mobilisatie afgekondigd. Al gauw werd bekend gemaakt dat alle jongens en mannen vanaf de dienstplichtige leeftijd tot 40 jaar onder de wapenen moesten. Mijn grootvader was toen 33 jaar en hij moest ook vertrekken. Hij moest zijn hoogzwangere vrouw, zijn twee kleine kinderen Jan en Wim en zijn zaak achterlaten. Dat viel hem heel zwaar.

Op de dag, dat hij moest opkomen zou hij per fiets van Eemnes naar de kazerne gaan. Hij zag er zo tegenop dat hij ter hoogte van "Eemlust" op Wakkerendijk 132 al niet meer verder kon fietsen. Hij zat er helemaal doorheen en is daar op de

dijk gaan zitten janken. Toen hij weer wat op verhaal gekomen was, hebben mensen uit de buurt zijn fiets op een boerenkar geladen en met die kar is hij naar Amersfoort gebracht, naar de kazerne, waar hij zich moest melden.

Mijn grootvader kwam toen onder Harmelen terecht, in de Harmelerwaard, waar hij werd ondergebracht op de boerderij van Bastiaan Blok (1872-1926).

Mijn grootmoeder bleef dus alleen achter maar ze is in deze laatste weken van haar zwangerschap fantastisch opgevangen door drie dochters van Jan Hoogenhout, van de boerderij Wakkerendijk 102. Afwisselend sloiep elke nacht één van die drie meiden bij haar.

En zo werd drie weken later, op 22 augustus 1914 mijn vader Antoon van Hees geboren. Een kerngezonde baby en de bevalling was goed verlopen maar helaas zonder mijn grootvader erbij. Er ging meteen een telegram naar de legerafdeling van Hendrik van Hees in Harmelen. Hij mocht eigenlijk niet weg uit Harmelen maar hij ging toch. Op het appèl liet hij zich die avond door een ander afmelden. Bij de familie Van Leeuwen, die later in Eemnes is komen wonen, kon hij een burgerpak lenen. Daarna is hij snel op de fiets naar Eemnes gegaan om zijn nieuwe zoon Antoon te bewonderen. De volgende ochtend is hij weer teruggefietsd.

Ook na de bevalling is mijn grootmoeder enorm geholpen door de mensen uit de buurt.

Tijdens zijn mobilisatie in de Harmelerwaard werd door de legerleiding gevraagd of mijn grootvader de soldaten wilde knippen en scheren. Dat deed hij graag. Hij had het vak van een oude kapper uit Soest geleerd en was dus geen echte vakman. In Harmelen maakte hij kennis met een Belgische vluchteling, die kapper van beroep was, een echte vakman. Van hem heeft hij het vak dus eigenlijk pas goed geleerd! Mijn grootvader kwam in die tijd twee keer in de week naar huis. Hij ging steeds op de fiets heen en weer.

In de familie leefde ook nog een mooi verhaal over de vergoeding. Mijn grootvader Hendrik was hulpje van de kapitein. Op een dag vertelde hij aan die kapitein dat hij via de gemeente Eemnes een vergoeding kreeg van 1 gulden 25 cent per week. Hij en Gijs Elders (1879-1931) kregen dit lagere bedrag terwijl de protestantse mannen uit Eemnes 1 gulden 85 cent per week kregen. Toen de kapitein dat hoorde, werd hij boos. Hij vond het belachelijk en zei tegen mijn grootvader dat hij er werk van ging maken. Enige tijd later kregen de katholieke mannen uit Eemnes ook 1 gulden 85 cent per week.

We hebben in de familie ook nog papieren van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914. Mijn grootmoeder had tijdens de afwezigheid van mijn grootvader nauwelijks inkomen. Burgemeester Rutgers van Rozenburg van Eemnes heeft op 8 februari 1916 een verzoek om steun voor mijn grootvader gedaan bij dit comité.

De burgemeester schreef o.a.:

"Ik heb de eer U beleeft te berichten dat Van Hees vóór de mobilisatie steeds in staat was zijn schulden te betalen en thans met het bedrag waarom hij vraagt, zou geholpen zijn. Deze uitkeering zou dus slechts eenmaal behoeven plaats te hebben. De financiële moeilijkheden zijn zeker inderdaad te wijten aan het feit dat belanghebbende onder de wapenen is geweest. Van Hees is een oppassend man en is waard geholpen te worden. Het uit te keeren bedrag zal maar mijn meening zeker goed worden gebruikt en voor het doel waarom het gevraagd is". Op 17 februari 1916 ontving de burgemeester het bericht dat aan mijn grootvader een uitkering van 30 gulden was toegekend. De burgemeester heeft hierin uitstekend bemiddeld!

Uit deze papieren blijkt dat hij na 1916 niet meer echt onder de wapenen was. Volgens de verhalen zou hij af en toe nog naar Harmelen gegaan zijn voor bepaalde militaire verplichtingen. Maar dat was dan kortstondig. Volgens de papieren is hij in 1919 naar de Landstorm gegaan. Hij moest na de oorlog wel weer wennen aan het geregelde gezinsleven. Hij miste de gezelligheid met zijn maten wel en ging nog geregeld naar de kroeg bij Stalenhoef of Staal. Mijn grootmoeder heeft er wel voor gezorgd dat die behoefte minder werd.

Foto van de woning Wakkerendijk 114, waar Hendrik van Hees zijn kapperszaak en kleermakerij had. Links het bord met de tekst "Scheren en Haarsnijden. H. van Hees. Tabak - Sigaren - Cigaretten". (Foto Antoon van Hees, circa 1940)

Oostenrijkse kinderen in Eemnes [2]

Leopoldine Christine Fabian (1910 – ???)

HENK VAN HEES

Niet lang na de Eerste Wereldoorlog, in maart 1920, is er een eerste groep van Oostenrijkse kinderen naar Eemnes gekomen. Later dat jaar zou nog een groep volgen. Zij kwamen hier om aan te sterken. Ze waren afkomstig uit gezinnen, die het slecht hadden gehad tijdens de oorlog. De meeste van deze kinderen kwamen uit Wenen. In een driedelige serie worden de lotgevallen beschreven van drie

meisjes, die naar Eemnes kwamen. In deze tweede aflevering staat Leopoldine (Poldi) Fabian centraal.

Om meer te weten te komen over de achtergronden van deze kinderen heeft Harry van der Voort via de computer uitgebreid onderzoek gedaan in Oostenrijkse archieven en oude kranten. We gaan hier ook nader in op de pleegouders van Poldi in Eemnes: Aagje van Dalen en haar broer Jan van Dalen.

Poldi Fabian was dus één van de Oostenrijkse kinderen, die in 1920 naar Eemnes kwamen. Ze werd op 3 november 1910 geboren te Wenen als dochter van Anton Emanuel Fabian en

De ouders van Leopoldine Fabian: Anton Emanuel Fabian (1886-1952) en Leopoldine Graf (geb. 1886). Ze woonden in Wenen.

Leopoldine Graf. Poldi kwam ter wereld in het Weense stadsdistrict V Margareten op het adres Reinprechtsdorferstrasse 49A. Op 15 november 1910 werd ze rooms-katholiek gedoopt in de parochiekerk St. Josef zu Margareten. Officieel heette ze Leopoldine Christine Fabian.

Haar vader Anton Fabian (1886-1952) was monteur; zijn familie was afkomstig uit Moravië. Haar moeder Leopoldine Graf (geb. 1886) was een echte Weense. Het is niet bekend of het gezin Fabian arm was. Ook is niet bekend of zij broers of zussen had. Er zal toch wel een of andere reden zijn geweest waarom Poldi in aanmerking kwam om in 1920 naar Nederland te gaan. Daar zijn we tot nu toe echter niet achter gekomen.

BIJ PLEEGoudERS AAGJE EN JAN VAN DALen

Poldi Fabian had wel geluk want ze kreeg in Eemnes een fantastisch paar gastouders. Als 10-jarig meisje kwam ze op de prachtige Meentweg op de oude boerderij van Aagje van Dalen (1875-1966) en haar broer Jan van Dalen (1870-1945). Deze boerderij op Meentweg 43 werd later bekend als de "Mariahoeve".

Buurmeisje Martje Scherpenzeel (1915-2005) merkte in haar jeugd al dat Aagje en Jan gek waren op kinderen. Ze vertelde daarover: "Gevraagd naar mijn herinneringen aan oud-Eemnessers denk ik allereerst aan mijn kleuterjaren, toen ik opgroeide naast en op de boerderij Meentweg 43 van Jan en Aagje van Dalen en hun onvergetelijke dienstbode Mie Eggenkamp. Jan en Aagje waren broer en zus en hadden dus geen

De citer, die Poldi Fabian had meegenomen, toen ze in 1920 van Wenen naar Eemnes kwam.

kinderen maar voor de buurkinderen betekenden ze heel veel. Toen ze na de Eerste Wereldoorlog een Oostenrijks meisje in huis namen, werd hun boerderij het trefpunt voor de hele buurt en zelfs voor mensen en kinderen van daarbuiten.

Poldi zal dus met open armen ontvangen zijn door Aagje en Jan. In deze tijd zou dat niet zo makkelijk gaan om als broer en zus een pleegkind te nemen. Toen ging dat allemaal anders. Aagje en Jan waren rooms-katholiek en de Eemnesser pastoor Wentholt had aan zijn parochianen gevraagd om een Oostenrijks kind in huis te nemen. Daaraan hadden Aagje en Jan gehoor gegeven. Ze moeten er enorm blij mee geweest zijn. Zoals Martje vertelde hadden ze in 1920 een dienstbode: Mie Eggenkamp uit Hoogland, die bij hen in dienst was voor dag en nacht. Zij kon ook heel goed met kinderen omgaan. Aagje, Jan, Mie en de mensen er omheen zullen Poldi een warm nest bezorgd hebben.

Het is dus wel begrijpelijk dat het voor Poldi moeilijk was om terug te gaan naar het na-oorlogse Wenen. Het was gebruikelijk dat de kinderen drie maanden bleven maar er zijn diverse gevallen van kinderen bekend, die langer mochten blijven. Poldi mocht haar verblijf bij Aagje en Jan ook verlengen. Begin 1921 moet ze terug gegaan zijn naar Wenen maar al snel kwam ze terug naar Eemnes. Er arriveerde een groep Oostenrijkse kinderen rond eind maart, begin april 1921 en daar

Leopoldine (Poldi) Fabian, circa 13 jaar oud. Gefotografeerd circa 1923.

Foto gemaakt circa 1920 toen Poldi Fabian nog maar kort bij Aagje en Jan van Dalen in Eemnes was. V.l.n.r. Mie Eggenkamp (1886-1965), dienstbode bij de Van Dalens, Jan van Dalen (1870-1945), Poldi Fabian (geb. 1910), Jan Majoor (geb. 1911), neefje van Aagje en Jan, Aagje van Dalen (1875-1966).

zal ze bij geweest zijn. Mogelijk ging ze enkele malen voor korte tijd terug naar Wenen om dan weer snel daarna af te reizen naar Eemnes.

AAGJE VAN DALEN GAAT NAAR WENEN

Aagje van Dalen was ondernemend. Mogelijk liep ze al met plannen om Poldi definitief naar Eemnes te laten komen. Toen er in 1925 een reis voor pleegouders naar Oostenrijk werd georganiseerd, pakte ze haar kans. Ze besloot mee te gaan. Uit Eemnes ging ook Mijntje Hoogeboom mee, die de broertjes Moder in huis had gehad. Met een groep van 530 Nederlandse pleegouders van Oostenrijkse kinde-

ren kwamen ze in de avond van 29 mei 1925 in Wenen aan. In De Gooi- en Eemlander van 28 mei 1925 stond er toen het volgende over te lezen:

“Voor de ontvangst van de 530 Nederlandsche pleegouders van Oostenrijksche kinderen, die Vrijdagavond a.s. te Weenen zullen aankomen en tot 9 juni in Oostenrijk zullen verblijven, worden groote voorbereidingen gemaakt.

Voor hun verblijf te Weenen staat o.m. op het programma een receptie bij den Bondspresident en bij den burgemeester. De Weenske bevolking wacht met ongeduld de aankomst der weldoeners af, die in den grooten nood het Weenske kind voor gebrek en ellende bewaarden. Zij is vast besloten haar uiterste best te doen om de gasten het verblijf in de Oostenrijksche hoofdstad zoo aangenaam mogelijk te maken”.

Jan Majoor (geb. 1911), zoon van Truitje van Dalen, een zus van Aagje en Jan van Dalen samen met Poldi Fabian (geb. 1910). Foto circa 1920.

Het bezoek aan Wenen heeft ook grote indruk gemaakt in de buurt. Martje Scherpenzeel vertelde er het volgende over: “Aagje reisde veel voor die tijd. Zo is ze op bezoek geweest bij de ouders van haar pleegkind in Wenen. Dat vond ze schitterend! Ze kon prachtig vertellen over dat bezoek aan Oostenrijk met name over een dienst, die ze had bijgewoond in de kerk van Maria Zell”.

POLDI FABIAN KOMT DEFINITIEF NAAR EEMNES

Mogelijk heeft Aagje van Dalen in Wenen aan de ouders van Poldi gevraagd of hun dochter definitief bij haar in Eemnes mocht komen wonen. De officiële aanvraag daarvoor zal toen wel in gang gezet zijn. En er kwam toestemming. Voor ons klinkt dat nu heel vreemd: die ouders stonden hun kind dus zo maar af! Het gebeurde vaker in die tijd. Er zijn nog al wat Oostenrijkse kinderen definitief in Nederland gebleven. Het is ons niet bekend hoe de thuissituatie van Poldi was.

In 1926 was het zo ver. De toen 16-jarige Poldi Fabian kwam definitief in huis bij Aagje en Jan van Dalen.

FAMILIE IN LAREN EN CONTACT MET GREET BAUREK

Aagje en Jan van Dalen hadden een zus Truitje (1868-1933), die op haar veertigste, in 1908, getrouwd was met de weduwnaar Tijmen Majoor uit Laren. Ze ging na het huwelijk bij hem wonen in de boerderij op Zevenend 67. Uit dit huwelijk is in 1911 één kind geboren, zoon Jan. Op de eerste foto's, die gemaakt zijn van Poldi met haar pleegouders en Mie Eggenkamp staat ook Jan Majoor, die iets jonger was dan Poldi. Mogelijk een leuke speelkameraad. In 1928 is Greet Baurek als dienstmeisje gaan werken op de boerderij van Tijmen Majoor en Truitje van Dalen in Laren. Ze woonde ook in op de boerderij. Dit wijst erop dat Poldi Fabian en Greet Baurek elkaar goed gekend moeten hebben. Henk van Dalen, de jongste zoon van Greet Baurek, heeft verteld dat hij jaarlijks met zijn moeder op bezoek ging bij Aagje van Dalen in Eemnes. Hij noemde haar tante Aagje. Dat wijst wel op nauwe contacten.

Truitje Majoor-van Dalen (1868-1933), getrouwd met Tijmen Majoor. Ze woonden op het adres Zevenend 67 in Laren.

De Mariahoeve, Meentweg 43, met rechts Bep van Daatselaar (1926-1996), de dochter van Mie Eggenkamp, de vroegere dienstbode van de Van Dalens. Bep draagt de kleding van Aagje van Dalen. Foto Van Agtmaal circa 1947.

POLDI WORDT COSTUUMNAAISTER

Het is niet bekend of Poldi een beroepsopleiding heeft gevolgd, maar ze heeft in ieder geval gekozen voor het beroep van naaister en mantelmaakster. Vanaf 1930 verbleef ze steeds enige tijd aan huis bij waarschijnlijk gegoede mensen om daar naaiwerk uit te voeren. Tussendoor zat ze weer geregeld in Eemnes bij Aagje en Jan. Ze verbleef tot 1935 voornamelijk in Den Haag en omgeving.

POLDI KRIJGT EEN EIGEN BEDRIJF

Op 8 april 1935 verhuisde Poldi naar Hilversum. Ze begon daar als costuumnaiister een eigen bedrijf aan de Cornelis Drebbelstraat en noemde dat "Maison

Achter v.l.n.r. Mien van Eijden-van Dijk (1926-1996) en Theo Splint (1908-1972), de knecht van Aagje van Dalen. Op de voorgrond zit Aagje van Dalen zelf. Deze foto is rond 1960 gemaakt op de boerderij van Aagje van Dalen, Meentweg 43.

Fabian". Ze moet in deze periode ingewoond hebben bij een Eemnesser weduwe Jannetje Hagen-Oosterbroek (1882-1953), weduwe van Wouter Hagen, die op het adres Meteorstraat 24 in Hilversum woonde.

Op 5 mei 1937 verhuisde ze naar Laren, waar ze samen met de coupeuse Anna Maria van Veldhuyzen een bedrijfje had op Naarderstraat 60. Ze bleef hier tot januari 1938.

POLDI KOMT TERUG BIJ AAGJE EN JAN

Het zou kunnen zijn dat haar eigen bedrijfjes niet echt een succes werden. Het is niet bekend waarom ze in januari 1938 weer terugkeerde op de boerderij van Aagje en Jan van Dalen in Eemnes.

Feit is dat ze toen weer ruim anderhalf jaar bij haar pleegouders verbleef. Het is

Officiële foto van Aagje van Dalen (1875-1966) in Eemnesser klederdracht. De foto is gemaakt rond 1960.

Foto van Leopoldine Fabian, gemaakt na 1946. De foto is afkomstig uit het album, dat de HKE heeft gekregen via Frans Ruijter uit Blaricum.

van Poldi niet bekend of ze getrouwd was. Er gaan wel verhalen rond dat er jongens in Eemnes verliefd op haar waren. Ze zag het echter niet zitten om op de boerderij in Eemnes te blijven. Ze trok de wijde wereld in.

DE LAATSTE JAREN VAN POLDI IN NEDERLAND

Op 17 augustus 1939 verhuisde Poldi van Eemnes naar Voorburg. Ze verliet nu voorgoed Eemnes. Op 22 april 1942 volgde een verhuizing van Voorburg naar

Foto van Leopoldine Fabian, gemaakt na 1946 (waarschijnlijk rond 1960). De foto is afkomstig uit het album, dat de HKE heeft gekregen via Frans Ruijter uit Blaricum. Wie kent de dame links van Leopoldine? Wie kent de dame links van Leopoldine?

Amsterdam. Ze ging daar wonen op het adres C. Krusemanstraat 3 hs. We weten niet wat ze in Amsterdam gedaan heeft en met wie ze daar contacten had. Het laatste feitelijke gegeven van haar vinden we op 25 april 1946 als ze vanuit Amsterdam naar Duitsland vertrekt.

EEN FOTOALBUM ALS GESCHENK UIT DE HEMEL

Juist toen ik bezig was met het onderzoek naar de achtergronden van Poldi Fabian, stapte Frans Ruijter van de Blaricumse Historische Kring. op een zekere dag in de Grote Kerk in Naarden op me af met een oud fotoalbum. Hij gaf het aan mij omdat het volgens hem betrekking had op Eemnes en niet op Blaricum. Ik zag al meteen een foto van Aagje van Dalen en wist dat Frans gelijk had. Verder was het een album met veel oude foto's maar op het eerste gezicht kende ik de meeste gefotografeerde personen niet.

HET FOTOALBUM VAN MIE EGGENKAMP

In diezelfde tijd heb ik een oproep in het kwartaalblad van de HKE geplaatst met het verzoek om foto's en informatie betreffende Poldi Fabian. Daarop kreeg ik een reactie van Ruud Verhoef uit Achterveld. Hij is een kleinzoon van Mie Eggen-

OPROEP

Wie kan ons vertellen wat er met Poldi Fabian gebeurd is nadat ze in 1946 is vertrokken naar Duitsland?

Graag komen we in contact met mensen, die meer weten over Poldi Fabian. Mensen,

- die kunnen vertellen wat er met haar gebeurd is, nadat ze uit Nederland is vertrokken,
- die kunnen vertellen waar en wanneer ze is overleden,
- die kunnen vertellen of ze getrouwd is of kinderen heeft gekregen,
- die ons nog kunnen vertellen over haar periode in Eemnes tussen 1920 en 1940.

Met antwoorden op deze vragen kunnen we het levensverhaal van het Oostenrijkse meisje Leopoldine Fabian, dat naar Eemnes kwam, pas echt afronden. Elke reactie is dan ook welkom; ook al gaat het maar om details!

Schroom dus niet om contact op te nemen met:

Henk van Hees

☎ 035-5389849

✉ info@kleinwee.demon.nl

kamp, die indertijd dienstbode was bij Aagje en Jan van Dalen. Mie Eggenkamp (1886-1965) trouwde in 1922 in Eemnes met Martinus van Daatselaar (1870-1949). Ze kregen een dochter Lambertha Aleida (Bep) van Daatselaar (1926-1996), die de moeder was van Ruud Verhoef. Zij woonden in Achterveld. Ruud woont nog in het ouderlijk huis.

Ruud is een verzamelaar en hij was nog in het bezit van het originele fotoalbum van zijn grootmoeder Mie Eggenkamp. Toen hij ermee naar de Oudheidkamer in Eemnes kwam, waren wij meteen enthousiast. Mie had niet alleen de foto's mooi ingeplakt; ze had er ook bij geschreven wie er op de foto's stonden. Zo ontdekten we een foto van de ouders van Poldi in Wenen maar ook groepsfoto's met Poldi erop en foto's van Poldi toen ze ouder was. De oudere Poldi had onmiskenbaar trekken van een vrouw, die verschillende keren voorkwam in het fotoalbum, dat we van Frans Ruijter hadden gekregen. Zo konden we aan de hand van foto's uit het album van Mie Eggenkamp allerlei foto's identificeren uit het album, dat we van Frans Ruijter hadden gekregen. Voor ons was dat een leuk onderzoek. Het resultaat is terug te vinden in de vorm van de foto's bij dit artikel.

Ruud Verhoef bleek uiteindelijk ook nog in het bezit te zijn van de citer, die Poldi vanuit Oostenrijk had meegenomen naar Eemnes.

HOE HET VERDER GING MET AAGJE EN JAN VAN DALEN

Jan van Dalen is in 1945 overleden. Aagje wilde de boerderij toch voortzetten en nam Theo Splint als vaste knecht op de boerderij om de zaak draaiende te houden. Aagje werd een karakteristieke verschijning in Eemnes, als één van de laatste vrouwen, die nog in klederdracht liep. Ze was sterk en is op 31 augustus 1966 overleden, op 91-jarige leeftijd. Theo Splint heeft het boerenbedrijf nog vier jaar voortgezet. Het is niet bekend of Aagje na 1946 nog contact heeft gehad met Poldi. Maar omdat er in het album, dat we ontvingen van Frans Ruijter, foto's waren geplakt van na de oorlog, menen we dat Aagje contact heeft gehouden met Poldi, ook toen ze niet meer in Nederland woonde.

Vrijwilliger in Beeld

PETER VAN HOFSLLOT

PETER SPRINGER

Op een nog mooie dag in april had ik een leuk gesprek met Peter van Hofslot over zijn activiteiten in het algemeen en die voor de Historische Kring Eemnes in het bijzonder.

Peter is geboren op 1 april 1951 in Soest waar zijn ouders een boerderij hadden en heeft daar zijn hele jeugd doorgebracht. Hij is ook in Soest op school geweest. Na de lagere school is hij naar de technische school gegaan en heeft daar de opleiding tot timmerman gevolgd; daarna heeft hij via avondstudies de opleiding voor aannemer en bouwkundig tekenaar gedaan. Later heeft hij nog de HAVO als avondopleiding gedaan en hij heeft ook nog diverse cursussen gevolgd.

In 1972 moest hij een open hartoperatie ondergaan en dat was de reden waarom hij de bouw heeft verlaten. Hij is toen vrij snel bij Schipper Bouwen en Wonen terecht gekomen, waar hij bijna 40 jaar heeft gewerkt. Ook was hij bestuurder bij Univé-verzekeringen.

Tijdens een uitje in Amersfoort leerde hij zijn vrouw Gonnie Eggenkamp kennen en omdat er in Eemnes woonruimte beschikbaar kwam en Gonnie een geboren en getogen Eemnesser is, zijn zij daar gaan wonen. Eerst in een premiekoopwoning in de Noordbuurt en nu inmiddels 25 jaar aan de Laarderweg midden in het oude dorp.

Gonnie en Peter zijn in 1975 getrouwd en hebben twee kinderen. Hun dochter woont met haar partner in Amersfoort en heeft een dochter; hun zoon woont met zijn Franse partner in Brussel en heeft twee zonen.

VRIJWILLIGERSWERK

Nadat Peter 9 jaar geleden stopte met werken, heeft hij zich snel in het vrijwilligerswerk gestort. Zo is hij tot op de dag van heden bezig in zorginstellingen en begeleidt daar cliënten met wandelen, fietsen en paardrijden. Ook helpt hij bij Sherpa Houtwerk aan de Wakkerendijk. Verder is hij ook al jarenlang secretaris van IJ-sclub de Vaart en hoopt hij met velen, dat er eindelijk weer eens ijs komt. Hij is ook betrokken geweest bij de totstandkoming van het Vrijheidsmonument op het Plantsoen en is nog steeds betrokken bij de jaarlijkse dodenherdenking.

HOBBY'S

Peter heeft vele hobby's. Zo werkt hij graag in de tuin. Hij luistert graag naar klassieke muziek en bezoekt ook concerten. Naast de muziek heeft de kunst zijn warme belangstelling en hij is dan ook regelmatig in een museum te vinden. Gonnie en hij gaan bovendien graag op stedentrip in Europa en hebben al veel Europese steden gezien. Ook in de Eemnesser polder is hij vaak te vinden.

WAT DOET PETER BIJ DE HISTORISCHE KRING EEMNES?

Peter is al jaren betrokken bij de HKE. Hij bezorgt het kwartaalblad en doet samen met Gonnie een aantal malen per jaar dienst als gastvrouw en gastheer in de Oudheidkamer. Bovendien is hij lid van het klokkenluidersgilde en draagt bij activiteiten graag zijn steentje bij.

WAAROM RAADT HIJ MENSEN AAN OM LID TE WORDEN VAN DE HISTORISCHE KRING EEMNES?

Zijn grootmoeder Martje Stalenhoef is in Eemnes op de boerderij "Stadwijk" geboren en getogen. Zodoende had hij als Soester altijd al veel familie op Eemnes. Toen hij in 1975 hier kwam wonen, voelde hij zich dan ook al een halve Eemnesser! Hij is daarna al snel lid geworden van de HKE en zo raakte hij betrokken bij het reilen en zeilen van onze vereniging. Hij kwam steeds meer te weten over de rijke historie van Eemnes en daardoor kreeg hij een andere kijk op allerlei zaken. Door deze ervaring durft hij nu te zeggen: "Een rijke historie is een inspiratie voor de toekomst". En voor het verleden, het heden en de toekomst is de HKE, in zijn ogen, een belangrijke vereniging voor Eemnes.

Kleermakers in Eemnes door de eeuwen heen [1]

HENK VAN HEES

Inleiding

In ons vorige kwartaalblad is de serie over de bakkers in Eemnes afgesloten. Er zijn veel positieve reacties binnengekomen op deze artikelen. De Genealogische Werkgroep Eemnes heeft daarom besloten om een nieuwe beroepen-serie te presenteren. Er is gekozen voor de kleermakers in Eemnes. Opnieuw dateren de oudste gegevens waar wij van uit gaan van circa 1675. In deze artikelen zullen we proberen om een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de Eemnesser kleermakers tussen 1700 en heden. Vooral wat betreft de oude tijden is het ons niet gelukt om alle gegevens compleet te krijgen. Ook voor deze serie zullen we uitgaan van de huizen, waarin de kleermakerijen waren gevestigd. We beginnen in Eemnes Binnen en trekken vandaar door de rest van Eemnes

Deze serie start met een algemene inleiding over het beroep van kleermaker.

HET BEROEP VAN KLEERMAKER IN HET ALGEMEEN

Het ambacht van kleermaker is duizenden jaren oud. Het werd al beoefend ten tijde van de oude Grieken en Romeinen en naar alle waarschijnlijkheid ook al ver daarvoor. In de middeleeuwen bestonden de gilden van de kleermakers. Je bewaamde je in het vak als leerjongen. Nadat je de proef had afgelegd werd je "meester kleermaker". Je kon dan aan de voorgevel van je huis een bord bevestigen met daarop een schaar of een hand met een schaar en daaronder de tekst "In de vergulde schaar". Een "meester kleermaker" had meestal één of meerdere leerjongens onder zijn hoede, aan wie hij de kneepjes van het vak leerde. Traditionele kleermakers zaten op een tafel te werken in de zogeheten kleerma-

kerszit. Zo hadden ze een schone ondergrond om zich heen en hoefden ze niet op de grond te zitten. In principe maakten kleermakers alleen maar bovenkleren.

Een heel oude benaming voor kleermaker is "schreur" of "schroer". Deze kwam vooral vaak in Oost-Nederland voor. In het midden van de 17^e eeuw werd steeds vaker het woord "snijder" gebruikt. Vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw komt de benaming "kleermaker" of "kledermaker" in gebruik.

KLEERMAKERIJEN IN EEMNES

Een centsprent met een afbeelding van een kleermaker. Van de 16^e tot de 19^e eeuw fungeerden de centsprenten als een soort beeldverhalen, vaak voor kinderen.

Oude schoolplaat, waarop het werk van de kleermaker wordt uitgebeeld. We zien o.a. de strijkbout, het opnemen van de maten, het werken op de naaimachine, de man in kleermakerszit en het strijken. Let op de grote ramen, die nodig waren voor goed licht.

In deze eerste aflevering komen kleermakerijen aan de orde op de adressen Wakkerendijk 244-246, Wakkerendijk 242 en Wakkerendijk 228.

Kleermakerij op Wakkerendijk 244-246

HENK VAN HEES

Op dit adres in Eemnes waren in de 19e eeuw twee kleermakers gehuisvest.

1. HERMANUS / HARMANUS WOLFSEN

Het pand Wakkerendijk 244-246 was een boerderij en geen echte kleermakerswoning. Op 10 oktober 1821 verkocht Barend Meijling het aan Ruth Seldenrijk. De laatste ging het in twee of drie delen verhuren. Eén van de huurders was de kleermaker Hermanus (Harmanus) Wolfesen, RK gedoopt te Achterveld op 21 februari 1795 als zoon van Hendrik Wolfesen en Grietje Smink.

Er is een uitgebreide zoektocht uitgevoerd om te achterhalen wanneer Hermanus zich in Eemnes heeft gevestigd. Hij trouwde te Baarn op 31 oktober 1822 met

Foto uit 1958 van de boerderij Wakkerendijk 244-246, toen bewoond door de familie Overeem. Hier was een kleermakerij van circa 1821 tot 1833.

Aaltje Zeeft (Sukel) uit Soest, dochter van Cornelis Gijsbertse Sukel en Aaltje Joosten Dongeveld. In de trouwakte staat dat Hermanus kleermaker was en op dat moment in Eemnes woonde. Bijzonder is dat er op 13 oktober 1822 in Soest al een kind van Hermanus en Aaltje geboren was, dat bij haar geboorte-aangifte gewoon de naam Wolfesen kreeg. In die akte wordt haar moeder genoemd als "huisvrouw" van haar vader, terwijl ze nog niet getrouwd waren. In diezelfde akte stond ook al dat haar vader kleermaker was en in Eemnes woonde. In het huis op Wakkerendijk 244-246 werden in 1824 en 1826 nog twee kinderen geboren uit dit huwelijk. Rond 1827 is het gezin verhuisd naar Soest. Daar is Hermanus Wolfesen in 1868 overleden. De conclusie is dus gerechtvaardigd dat hij van circa 1821 tot circa 1827 als kleermaker op Wakkerendijk 244-246 woonde

2. PETRUS ENGELEN

Pieter (Petrus) werd gedoopt op 7 augustus 1798 in het Duitse Haffen und Mehr, 67 km. ten oosten van Nijmegen. Hij was een zoon van Wijnandus Gerards Engelen en Catharina Roelofs. In 1827 deed hij in Eemnes huwelijksaangifte. In de papieren staat dat hij kleermaker was en op dat moment al in Eemnes woonde. Pieter trouwde te Naarden op 26 augustus 1827 met Maria Christina Salm/Zalm (1805-1872). Zij was de dochter van Johan Christoff Salm (1732-1819), een Duitse militair en muzikant, die trouwde met Adriana Brink (1773-1856), een Naardens meisje, dat in 1856 bij haar dochter in Eemnes overleed.

Pieter Engelen was dus kleermaker en woonde in ieder geval na zijn huwelijk met zijn vrouw op Wakkerendijk 244-246, waar hij zijn kleermakerij had. Er kwamen drie zonen en twee dochters. Na zes jaar huwelijk overleed Pieter in 1833. Zijn vrouw verhuisde daarna met de vijf kleine kinderen naar Wakkerendijk 55-57, naast het Dikke Torentje. Pieter was dus van circa 1827 tot 1833 kleermaker op dit adres.

Opvallend is dat ook een broer van Pieter vanuit Duitsland naar Eemnes gekomen is. Dat was Wilhelm Engelen, eveneens kleermaker van beroep. Hij ging wonen op Wakkerendijk 186..

Kleermakerij op Wakkerendijk 242

MICHEL MAJOOR

Op dit adres was lange tijd het Armenhuis van Eemnes-Binnen. Dit pand werd in de volksmond "Het Hof" genoemd. Het werd in de 19^e eeuw meestal in zes delen bewoond. Het staat in ieder geval vast dat de kleermaker Joost Schouten hier gewoond heeft. Het was alleen niet te achterhalen gedurende welke periode hij hier woonde en werkte.

Joost Schouten is geboren te Eemnes-Binnen. Hij werd gedoopt in het Dikke Torentje, de hervormde kerk, op 1 februari 1766. Zijn ouders waren Gijsbertus Schouten en Rijkje Gijsbertse Post. Vader Gijsbertus was schoenmaker van beroep. Joost nam dat beroep dus niet over maar werd kleermaker. Op 16 mei 1784 trouwde hij in Eemnes-Binnen met Marritje Janse Klinkenberg, ged. (NH) Eemnes-Binnen 9-7-1758; overl. Eemnes 20-10-1840. Ze was naaister van beroep.

Foto van de boerderij Het Hof op Wakkerendijk 242. Hier was in het begin van de 19^e eeuw de kleermakerij van de familie Schouten.

GEBREK AAN GEGEVENS OVER KLEERMAKER JOOST SCHOUTEN

De eerste aanwijzing dat Joost Schouten kleermaker was, vinden we op de Belastinglijst van Eemnes-Binnen uit het jaar 1784. Hij is dan net getrouwd en staat als kleermaker ingeschreven op het woonadres van zijn vader Gijsbertus Schouten op Wakkerendijk 206. Zo is hij op de jaarlijkse Belastinglijsten terug te vinden tot en met het jaar 1787. Daarna wordt hij niet meer vermeld op deze lijsten. Vanaf dat moment is er geen enkel spoor meer van Joost en zijn kleermakerswerk in Eemnes terug te vinden. Toch moet hij met zijn gezin nog in Eemnes woonachtig geweest zijn want tussen 1789 en 1798 worden er nog vijf kinderen van Joost en zijn vrouw gedoopt in het Dikke Torentje te Eemnes-Binnen. Het is moeilijk om voor dit gebrek aan gegevens een juiste verklaring te vinden, die dan aanwijzingen kan geven over de plek waar hij woonde. Er zijn enkele mogelijkheden:

- Joost had niet veel werk als kleermaker en werd dus arm. Wanneer je onvermogen was, kreeg je geen aanslag voor de belasting en kwam je dus niet op de Belastinglijst. Uitgaande van deze verklaring kan Joost met zijn gezin al vanaf 1788 in het Armenhuis gewoond hebben op Wakkerendijk 242.
- Joost kan ook als arme kleermaker lange tijd ingewoond hebben bij zijn vader Gijsbertus Schouten. Ook in dit geval zal hij niet op de Belastinglijst vermeld zijn omdat hij onvermogen was.

Op de Bevolkingslijsten van Eemnes-Binnen van 1820 en 1821 staat dat de kleermaker Joost Schouten woonde in het Armenhuis op Wakkerendijk 242 (toen nr. 22). Als hij op 5 april 1827 sterft, woont hij nog steeds in dit huis. Daaruit kan wel geconstateerd worden dat Joost Schouten een arme kleermaker was, die misschien al veel langer in dit huis woonde.

ZOON GIJSBERT SCHOUTEN: OOK KLEERMAKER OP WAKKERENDIJK 242

Zijn zoon Gijsbert Schouten (1785-1826) werd ook kleermaker. Na zijn huwelijk met Janna Luiten in 1813 woonde hij ook enkele jaren in het Armenhuis Het Hof op Wakkerendijk 242. Mogelijk werkte hij als kleermaker samen met zijn vader. Hij moet hier na zijn huwelijk drie à vier jaar gewoond hebben.

Kleermakerij op Wakkerendijk 228

HENK VAN HEES

Het gaat hier om het huis "Branderf". Zoals het pand er nu staat, is het in 1844 gebouwd door Michiel Helders (getrouwd met Arida van der Wardt).

Op 1 november 1851 verkoopt Michiel Helders het pand aan Pieter Janse van 't Klooster. Pieter was geboren te Eemnes op 18 december 1816. Hij was een zoon van Jan van 't Klooster en Geertje Stalenhoef en kwam uit een echte boerenfamilie. Als kind had hij al een afwijking aan één van zijn benen waardoor hij niet goed kon lopen. Hij liep altijd met een kruk. Zodoende was hij niet geschikt om boer te worden. Hij koos een beroep, dat in zijn hele familie niet voorkwam: hij werd kleermaker!

Op 7 juni 1844 trouwde hij met Geertje Ebbenhorst uit Soest. Het paar ging wonen op Wakkerendijk 114, waar Pieter zijn kleermakerij begon. Nadat hij in 1851 het huis Branderf op Wakkerendijk 228 had gekocht, zette hij daar zijn

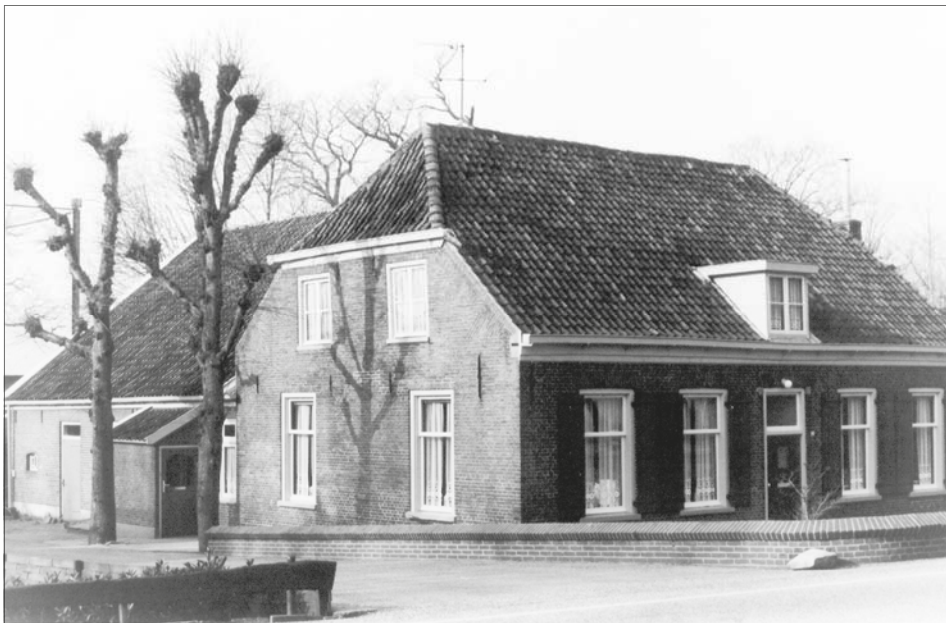

Foto van de boerderij Branderf op Wakkerendijk 228. Hier woonde en werkte de kleermaker Pieter van 't Klooster van 1851 tot 1886.

kleermakerij voort. Hij en zijn vrouw kregen vier zonen en twee dochters. Alleen zoon Hendrik kreeg nageslacht, een uitgebreid nageslacht. Ter onderscheiding van de andere Van 't Kloosters en Van Kloosters in Eemnes werden de nakomelingen van Pieter aangeduid met de bijnaam De Kruk.

Na ongeveer 1865 wordt Pieter in officiële stukken niet langer kleermaker genoemd maar winkelier of koopman. Het kan erop duiden dat hij naast zijn kleermakerswerk ook een winkeltje runde. Pieter is overleden in 1886. Daarmee kwam een einde aan de kleermakerij op Wakkerendijk 228.

Rond 1990 was in het huis nog een plank te zien met brandplekken erin, die veroorzaakt zouden zijn door de strijkbout van Pieter van 't Klooster.

Bidprentje van kleermaker Pieter (Petrus) van 't Klooster (hier onterecht Van Klooster genoemd). Hij liep met een kruk, vandaar dat zijn nakomelingen als bijnaam "De Kruk" kregen. Hij was kleermaker op Wakkerendijk 114 en Wakkerendijk 228.

Jubilaria

Eemnesser vlag

TE KOOP VOOR SLECHTS € 12,50

(dankzij bijdrage van de gemeente)

WANNEER EN WAAR:

- iedere zaterdagmiddag tussen 14.00-16.00 uur in de Oudheidkamer, Raadhuislaan 2a (contant betalen)
- via www.historischekringeeemnes.nl, wordt geleverd na ontvangst van de betaling op rekening NL31 RABO 0315911425 o.v.v. naam en afleveradres op het bankafschrift

Bestellingen kunnen worden afgehaald in de Oudheidkamer of thuisbezorgd.

Bezorging in Eemnes: toeslag € 1,-

Elders in Nederland: toeslag € 4,-

WANNEER HANGT U DE VLAG UIT:

Tijdens de Feestweken of bijzondere Eemnesser gebeurtenissen, bij feestelijke momenten in uw huis, als er gezellig bezoek komt, of gewoon: altijd!

Voor alle 40-jarigen

Viert u in 2019 ook uw 40-ste verjaardag en bent u nog geen lid van de HKE?

Gefeliciteerd!

Wij hebben een mooi cadeau voor u.

Voor slechts 40 x 10 cent, dus voor € 4,- bent u een jaar lang lid en krijgt u een jaar lang ons kwartaalblad in de bus.

Stuur uw naam, adres en bewijs van uw leeftijd (scan of kopie) naar: info@historischekringeeemnes.nl.

Nog geen 40 of al 40 geweest? En geïnteresseerd in verhalen over Eemnes?

Voor € 14,- per jaar kunt u lid worden.

Stuur uw naam en adres naar

info@historischekringeeemnes.nl

óf meld u aan via www.historischekringeeemnes.nl

óf loop op zaterdagmiddag even binnen bij de Oudheidkamer, Raadhuislaan 2a.

NB. De contributie voor het lidmaatschap bedraagt € 14,- per kalenderjaar voor leden in Eemnes, Baarn, Laren (N.H.), Blaricum en Huizen (N.H.). Voor leden in andere gemeenten vragen wij een extra bijdrage van € 12,- in verband met de verzendkosten.

ADVERTEERDERS:

Autocentrum Eemnes
BP Koot
Eemoptiek
Eric Hoofd schildersbedrijf
De Kaasschuur
Grandcafé Eemland
Groentespecialzaak
Lekker Gezond
Hoveniersbedrijf Ben Makker
KringloopCentrum Eemnes
Notariskantoor Eemnes
Van der Waaij,
Makelaars en Rentmeesters
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

Zuidersingel 4
3755 AZ Eemnes
035 538 08 08

Openingstijden:
Ma: 11.00-17.00 uur
Di-Za: 10.00-17.00 uur

Gratis ophaaldienst 0800 574 64 54

KringloopCentrum Eemnes

WWW.KCEEMNES.NL

NOTARISKANTOOR EEMNES

MW. MR. W.A. VAN DER SLUIS – BONT, NOTARIS
MR. E.H. SCHADE, NOTARIS

ORIËNTEREND GESPREK (30 MINUTEN) GRATIS

LAARDERWEG 19 – 3755 AK EEMNES
TELEFOON (035) 533 67 04 – INFO@NOTARISKANTOOREEMNES.NL
WWW.NOTARISKANTOOREEMNES.NL

HOVENIERSBEDRIJF

BM

BEN MAKKER

ROERDOMP 18
3755 GH EEMNES
T: 035-5311332
M: 06-51447934
E: BENMAKKER@PLANET.NL
W: BENMAKKER.NL

UW MAKKER IN DE TUIN

TUINONTWERP AANLEG
ONDERHOUD SIERBESTRATING

EEMLAND

grandcafé & evenementen

LAARDERWEG 74 EEMNES

Grandcafé Eemland biedt talloze mogelijkheden voor het organiseren van uw bijeenkomsten of evenementen. Onze zalen bieden ruimte voor groepen van 10 tot 300 gasten. Ons team staat klaar voor al uw wensen en een goede verzorging van uw gasten.

Tel. 035-5315864 - info@grandcafe-eemland.nl - www.grandcafe-eemland.nl

